

Bezoek en waardering stadsparken deel I

Onderzoek en Business Intelligence

S.E. Boer, B. Christiaanse
Onderzoek en Business Intelligence
(OBI)

Maart 2017

In opdracht van afdeling Ruimte en
Wonen, Cluster Stadsontwikkeling

© Onderzoek en Business Intelligence (OBI)
Foto's: Jan van der Ploeg

Project: 5147

Telefoon: (010) 267 15 00

E-mail: onderzoek@rotterdam.nl

Website: www.rotterdam.nl/onderzoek

Samenvatting

Achtergrond

Dit rapport beschrijft de uitkomsten van het eerste deelonderzoek naar het gebruik en de waardering van groen in de stad; in het bijzonder van de grote stadsparken en de Zevenhuizerplas. Dit onderzoek is uitgevoerd door de onderzoeksafdeling van de gemeente Rotterdam (OBI) in opdracht van cluster Stadsontwikkeling, afdeling Ruimte en Wonen.

In dit rapport zijn bestaande onderzoeksgegevens gebundeld die iets zeggen over het gebruik en de waardering van de grote parken in Rotterdam en de Zevenhuizerplas en van de kleinere groenvoorzieningen in de buurt. Onderzoeksvragen die beperkt of niet konden worden beantwoord met de bestaande onderzoeksgegevens zijn meegenomen in een vervolgonderzoek. De uitkomsten van dit onderzoek staan beschreven in een tweede deelrapport.

Algemeen

Over de grote parken en de Zevenhuizerplas volgt even verderop een samenvatting per gebied. In algemene zin zien we dat er de afgelopen jaren per saldo niet echt sprake is van een verandering in het aandeel Rotterdammers dat één van deze groengebieden bezoekt. Weliswaar liep het aandeel bezoekers in 2014 wat op maar nam dit vervolgens in 2016 weer wat af. Een duidelijke verklaring voor deze “piek” ontbreekt. Wellicht dat weersinvloeden hierin een rol hebben gespeeld. In termen van jaarlijkse aantal bezoeken lijkt er bij het en het Kralingse Bos Zuiderpark sprake van enige toename. Het gros van de bezoekers (60-80%) bestaat uit incidentele bezoekers die de parken of de Zevenhuizerplas niet vaker dan vijf keer per jaar bezoeken. Slechts een heel klein aandeel (rond de vijf procent) bezoekt deze gebieden heel frequent (37-365 keer per jaar) en slechts één a twee procent komt er (bijna) dagelijks. De gebieden op de Noordelijke oever worden vooral bezocht door Rotterdammers met een Nederlandse of westerse herkomst. Uiteraard hangt dit verschijnsel (net als bij de andere parken) ook samen met de bevolkingssamenstelling van de buurten die grenzen aan het park. Verder zijn het vooral jongeren en volwassenen van middelbare leeftijd, studenten, hoger opgeleiden en Rotterdammers met een (boven)modaal inkomen die relatief vaak een groengebied bezoeken. Zij bezoeken deze gebieden in de eerste plaats om er te wandelen (45%) en om te genieten van de rust en de natuur (43%). Ongeveer één derde bezoekt een stadspark om er te sporten. Niet iedereen bezoekt graag een park. Ongeveer één derde van de Rotterdammers bezoekt nooit een park in de buurt. De meest genoemde redenen hiervoor zijn dat men liever op het eigen balkon of in de eigen (volks)tuin zit (40%) of omdat men geen tijd/behoefte heeft (28%).

De waardering voor de parken en de Zevenhuizerplas is de afgelopen jaren toegenomen. Het gemiddelde rapportcijfer daalde in 2014 voor enkele parken maar nam in 2016 toe, zowel voor alle parken als de Zevenhuizerplas. Ook heeft Rotterdam in de periode 2005-2016 meer het imago van een groene stad gekregen. Relatief veel Rotterdammers zouden wel graag zien dat veiligheid (22%) en beheer en onderhoud (19%) van de parken verbetert, of dat er meer te doen is in de parken (16%).

We zagen net dat het bezoek aan de parken en de Zevenhuizerplas de afgelopen jaren ongeveer gelijk gebleven is. Dit lijkt ook op te gaan voor het bezoek aan kleinere (groen)voorzieningen in de buurt. In 2014 is er een lichte toename in het aandeel Rotterdammers dat een park/plantsoen, plein, speelveldje, speeltuin bezoekt, gevolgd door een zelfde afname in 2016. Wederom geldt dat hier niet een duidelijke verklaring voor te geven is en dat wellicht weersinvloeden een rol hebben gespeeld in de gevonden verschillen. Kijkend naar de jaarlijkse bezoekaantallen dan is er een kleine stijging in het bezoek aan parkjes/plantsoenen en pleintjes tussen 2013 en 2016 en een kleine afname in het bezoek aan

speelveldjes, speeltuinen en kinderboerderijen. De tevredenheid met deze voorzieningen is vrij stabiel. Het meest tevreden is men over het algemeen over de kinderboerderijen (rapportcijfer 7,6) en de parkjes/plantsoenen (rapportcijfer 7,2). Bezoek aan buurtgroen in het algemeen is iets toegenomen tussen 2013 en 2015. Ook de tevredenheid over buurtgroen in het algemeen nam toe tussen 2008 en 2012.

Kralingse Bos

Van de grote stadsparken is het Kralingse Bos absoluut favoriet. Zowel in termen van unieke Rotterdamse bezoekers per jaar (tussen de 40-50% in de periode 2013-2016) als in het aantal bezoeken dat zij gezamenlijk brengen aan dit park. In 2014 was tijdelijk een lichte toename zichtbaar in het aandeel bezoekers aan het park. Tussen 2013 en 2016 nam het geschatte aantal bezoeken van Rotterdammers toe van ongeveer 2.5 miljoen in 2013 tot 3.4 miljoen in 2016. Deze toename komt doordat degenen die het park bezoeken het park gemiddeld vaker zijn gaan bezoeken. Rotterdammers bezoeken het Kralingse Bos bij voorkeur om er te wandelen of om te genieten van de natuur.

De populariteit van het Kralingse Bos is ook terug te zien in rapportcijfers die het park kreeg in 2013-2016. Deze steken met kop en schouders uit boven de rapportcijfers die aan de andere parken werden gegeven. Bovendien nam het gemiddelde rapportcijfer behoorlijk toe van een 7,4 in 2014 tot een 7,8 in 2016. Ook op aspecten als rust/ stilte, natuurschoon en recreatie scoort het Kralingse Bos in 2013 en 2015 het hoogst van alle parken.

Het Park

Ruim een derde van de Rotterdammers brengt wel eens een bezoek aan Het Park (het park bij de Euromast). Bij alle parken is in 2014 een (lichte) toename te zien in het aandeel bezoekers, waarna in 2016 in de meeste gevallen dit percentage weer daalt en ongeveer overeenkomst met dat van 2013. Het Park is het enige park waarbij het bezoekpercentage in 2016 echt wat lager lijkt te liggen dan in 2013. Jaarlijks wordt Het Park naar schatting zo rond de miljoen keer bezocht door Rotterdammers. Ondanks een lager bezoekpercentage, is het totale aantal bezoeken per jaar van 2013 tot 2016 vrij constant. Ook hier geldt dat bezoekers van dit park, het park gemiddeld vaker zijn gaan bezoeken. Het Park wordt vooral bezocht om te wandelen, te genieten van de natuur en om evenementen te bezoeken.

Net als de Zevenhuizerplas en de andere parken krijgt Het Park in 2016 een hoger rapportcijfer dan in de voorgaande jaren. Kreeg Het Park eerder gemiddeld als rapportcijfer een 7,2, in 2016 kreeg Het Park een 7,5. Het Park scoort in 2013 en 2015 vergeleken met de andere parken goed op de aspecten rust en stilte en natuurschoon. Het aspect recreatie van dit park wordt relatief iets minder goed beoordeeld.

Museumpark

Ongeveer een vijfde tot een kwart van de Rotterdammers bezoekt het Museumpark wel eens. Net als de andere parken en de Zevenhuizerplas is er in 2014 een tijdelijke toename zichtbaar in dit percentage, gevolgd door een afname in 2016 tot het niveau van 2013. Qua jaarlijkse bezoekaantallen is het Museumpark een “klein” park dat jaarlijks naar schatting niet meer dan 800 000 keer bezocht wordt door Rotterdammers. Relatief veel bezoekers komen uit Rotterdam Noord (42%). Het Museumpark wordt vooral bezocht om te genieten van de natuur en de rust, om te wandelen en evenementen te bezoeken. Ook doorkruisen bezoekers het park vaak op doorreis naar één van aangrenzende musea.

De waardering voor het Museumpark in de periode 2013 - 2016 is iets lager dan van de grotere parken. Het valt op dat de beoordeling van dit park in 2014 iets lager is dan in 2013 (rapportcijfer 6,8 versus een 7,0) om vervolgens in 2016 weer te stijgen naar een 7,2. De aspecten rust en stilte, natuurschoon en recreatie in 2013 en 2015 worden ook iets lager beoordeeld dan bij de andere parken, maar zijn wel stabiel.

Vroesepark

Ongeveer één op de zeven Rotterdammers brengt jaarlijks wel eens een bezoekje aan het Vroesepark. Naar schatting bezoeken deze Rotterdammers dit park gezamenlijk ongeveer 350 000 tot 500 000 keer per jaar. Dit park is (meer dan andere parken) vooral geliefd bij degenen die er dicht bij in de buurt wonen.

Men bezoekt het Vroesepark vooral om te barbecueën of te picknicken, evenementen te bezoeken en te wandelen of te genieten van de rust en de natuur.

Net als bij de andere groengebieden is ook de waardering voor het Vroesepark iets toegenomen. Het gemiddelde rapportcijfer ging van een 6,9 (2014) naar een 7,3 (2016). Op alle drie de aspecten rust en stilte, natuurschoon en recreatie scoort het Vroesepark met een rapportcijfer rond de 6,5 beduidend lager dan de andere parken. Deze scores zijn vrijwel onveranderd tussen 2013 en 2015. Bij het voorgaande moet worden aangetekend dat het Vroesepark meer het karakter heeft van een wijkpark dan een stadspark. Uit veldonderzoek in 2010 bleek de beoordeling van het Vroesepark juist gunstig af te steken bij andere wijkparken. Bij dit onderzoek kregen zaken als de ligging/locatie, toegankelijkheid, sfeer, onderhoud van het groen en de inrichting van bezoekers een rapportcijfer boven de 7,5.

Zuiderpark

Ongeveer één op de vijf Rotterdammers bezoekt in een jaar tijd wel eens het Zuiderpark. Dit percentage is stabiel in de periode van 2013 tot 2016. In het geschatte aantal bezoeken aan het park is in deze periode echter bijna een verdubbeling zichtbaar van ongeveer 100 000 naar 170 000. Ook hier geldt dat degenen die het park bezoeken het park vaker zijn gaan bezoeken. Van de groengebieden in dit onderzoek is het Zuiderpark het enige park op de Zuidoever van de Maas. Het is daarom niet verwonderlijk dat dit park juist geliefd is bij de groep Rotterdammers met een niet westerse achtergrond. Mensen bezoeken het Zuiderpark vooral om te wandelen en om te genieten van de rust en de natuur maar ook om te fietsen en om te barbecueën of te picknicken.

De waardering van het Zuiderpark is de afgelopen jaren niet erg veranderd. Het gemiddelde rapportcijfer in de periode 2013 tot 2016 schommelt zo rond de 7,0. Op de aspecten rust/ stilte, natuurschoon en recreatie scoort het Zuiderpark tussen de 7,0 en de 7,4. Deze scores zijn ongeveer gelijk in 2013 en 2015.

Zevenhuizerplas/ Nesselande strand

Zo'n 15% van de Rotterdammers brengt in een jaar tijd wel eens een bezoekje aan de Zevenhuizerplas. Dit percentage is redelijk stabiel tussen 2013-2016. Relatief veel bezoekers komen uit Hilligersberg-Schiebroek (30%). Ook het aantal bezoeken van Rotterdammers aan de plas door Rotterdammers is in die periode stabiel en wordt zo rond de 900 000 per jaar geschat.

Net als bij de stadsparken is de waardering van de Zevenhuizerplas door bezoekers de afgelopen jaren toegenomen. Het gemiddelde rapportcijfer steeg van een 7,1 tot een 7,5. Uit onderzoek uit 2010 naar Nesselande Strand bleken bezoekers vooral tevreden over de ligging/ locatie en de toegankelijkheid van het strand en het minst tevreden over wat er allemaal te doen was. Geen enkel aspect scoorde echter een onvoldoende.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	4
1 Inleiding.....	8
2 Hoe worden de parken en de Zevenhuizerplas gebruikt?	10
2.1 Aandeel Rotterdammers dat de parken en de Zevenhuizerplas bezoekt	11
2.2 Bezoekfrequentie en verblijfsduur in de parken en aan de Zevenhuizerplas.....	13
2.3 Persoonskenmerken van de bezoekers van de parken en de Zevenhuizerplas.....	15
2.4 Redenen voor parkbezoek	16
2.5 Redenen om geen parken te bezoeken	20
2.6 Persoonskenmerken van degenen die geen parken bezoeken	21
2.7 Vervoer naar meest bezochte park	22
2.8 Reisafstand naar de parken	23
3 Hoe worden de parken en de Zevenhuizerplas gewaardeerd?	28
3.1 Rapportcijfers per gebied	28
3.2 Waardering voor natuurschoon, stilte en de mogelijkheid er tot rust te komen per park	29
3.3 Rapportcijfers rust/stilte, natuurschoon en recreatie per park.....	30
3.4 Waardering Vroesepark en Nesselande Strand voor tien andere aspecten	31
3.5 Imago van groene stad	32
3.6 Gewenste verbeteringen door bezoekers van de parken	33
4 Hoe worden groenvoorzieningen in de wijk gebruikt en gewaardeerd?	35
4.1 Ontwikkeling in bezoek van groenvoorzieningen in de buurt in de afgelopen jaren	35
4.2 Ontwikkeling in waardering van groenvoorzieningen in de buurt de afgelopen jaren	37
Bijlage I Tabel met geschatte bezoekaantallen	38

1 Inleiding

In de aanloop naar de gemeentelijke verkiezingen in 2018 maakt het concern een ambtelijk adviesdocument: het Lokaal Memorandum. Dit Lokaal Memorandum verschijnt rond de zomer van 2017. Cluster Stadsontwikkeling wil het nieuwe college dat in 2018 aantreedt hierin onderbouwd kunnen adviseren over groenbeleid. Daarvoor is inzicht nodig in het gebruik en de waardering van de grotere groengebieden in Rotterdam; in het bijzonder de grote stadsparken: Kralingse Bos, Het Park (het park bij de Euromast), Zuiderpark, Museumpark en het Vroesepark en Nesselande Strand/ Zevenhuizerplas. De opdrachtgever wil daarnaast graag weten of er een ontwikkeling zichtbaar is in de mate waarin Rotterdammers groenvoorzieningen in hun buurt bezoeken en beoordelen. Deze informatie is ook relevant voor de kennisopbouw voor het thema Ervaren Stad, waarin het gaat om de vraag of de veiligheid en leefbaarheid van buurten toeneemt en of deze gezelliger en groener worden.

Uit eerder (enquête)onderzoek van de gemeente is al veel bekend over bezoek en waardering van groengebieden door Rotterdammers. Dit rapport bundelt de uitkomsten van een bureauonderzoek waarbij we uitsluitend gebruik gemaakt hebben van gegevens die al over dit onderwerp beschikbaar waren. Omdat deze informatie de onderzoeksvraag slechts deels beantwoordt, vindt in de eerste helft 2017 aanvullend (veld)onderzoek plaats. De resultaten van dit onderzoek zullen vervolgens worden toegevoegd aan dit rapport.

Gebruikte gegevens

Voor dit rapport is gebruikgemaakt van gegevens (of rapporten die hiervan gebruik hebben gemaakt) van:

- De Omnibusenquête 2010, 2011, 2013, 2014, 2015 (gewogen¹) en 2016 (vragenlijstonderzoek onder Rotterdammers van 16-85)
- Het Vrijetijdsonderzoek 2013 en 2015 (gewogen) (vragenlijstonderzoek onder Rotterdammers van 13- 85)
- De Gezondheidsmonitor 2008 en 2012 (gewogen) (vragenlijstonderzoek onder Rotterdammers en inwoners van de regiogemeenten van 17 jaar en ouder)
- Het Wijkprofiel² 2008, 2009, 2011, 2013, 2015 (gewogen) (vragenlijstonderzoek onder Rotterdammers van 15 jaar en ouder)
- Onderzoek naar Bezoek en waardering wijkparken (gewogen³) (mondeling enquêteonderzoek onder bezoekers in 2009)

Waar mogelijk is gekozen voor enquêtes waarin meerdere jaren dezelfde vraagstelling is opgenomen om te kunnen kijken naar ontwikkelingen in de tijd.

Een uitgebreide methodologische verantwoording van de verschillende onderzoeken die aan deze rapportage ten grondslag liggen is op aanvraag verkrijgbaar bij de afdeling Onderzoek en Business

---

¹ Hiermee wordt bedoeld dat individuele uitkomsten soms lichter en soms zwaarder meetellen in het geheel om te corrigeren voor het feit dat sommige (bevolkings)groepen over- of ondervertegenwoordigd zijn in de steekproef.

² Het wijkprofiel is het in 2014 gelanceerde monitorinstrument van de gemeente Rotterdam ter ondersteuning van het gebiedsgericht werken. Met het wijkprofiel kan in één oogopslag een samenhangend beeld worden gevormd van de feitelijke en door bewoners beleefde situatie over de veiligheid en de sociale en fysieke staat van de wijken. Het wijkprofiel kent twee Rotterdamse voorgangers: de Veiligheidsindex en de Sociale Index. Deze indexen zijn in 2014 opgegaan in het Wijkprofiel

³ In dit onderzoek is er in de parken geteld. Het aantal respondenten in de enquête is afgezet tegen het aantal getelde bezoekers. De verhouding tussen respondenten en bezoekers per park vormt het gewicht dat aan een bezoeker van dat park wordt gegeven (dus niet gewogen ten opzichte van de algemene bevolking).

Intelligence, cluster Bestuurs-en Concernondersteuning van de gemeente Rotterdam (zie contactgegevens in colofon).

Leeswijzer

In het eerstvolgende hoofdstuk (hoofdstuk 3) komt aan de orde hoeveel, hoe vaak, en waarvoor Rotterdammers de grote stadsparken en Nesselande Strand/ Zevenhuizerplas bezoeken. Hoofdstuk 4 gaat in op hoe bezoekers de grote stadsparken en Nesselande Strand/ Zevenhuizerplas waarderen. Het rapport sluit af met hoofdstuk 5 over het gebruik en waardering van groenvoorzieningen in de wijk.

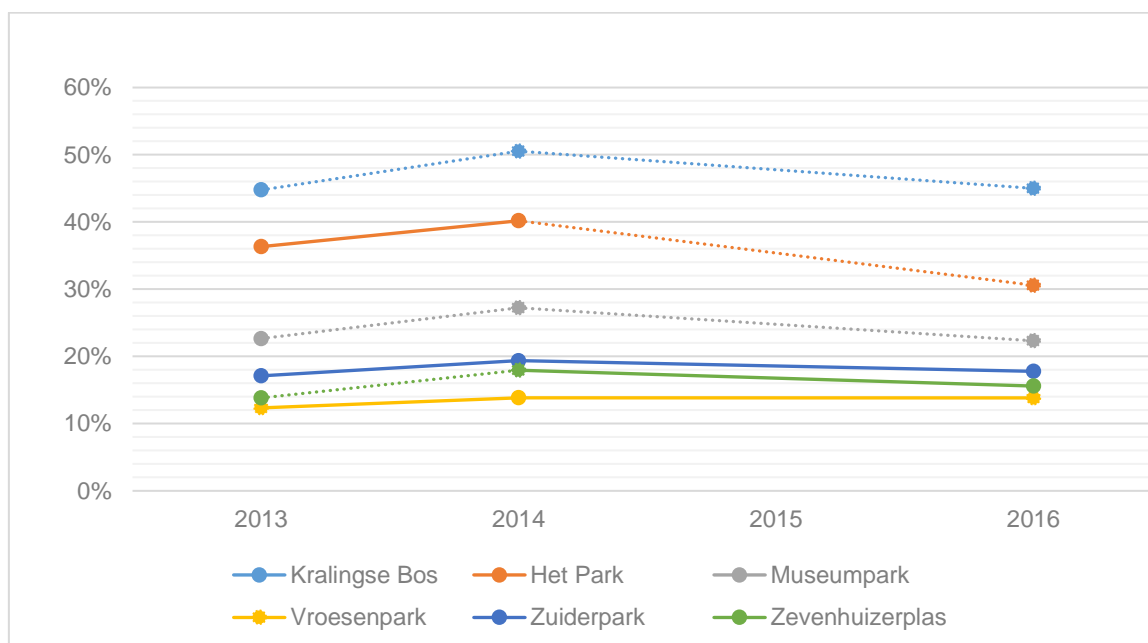
Het zal opvallen dat in sommige paragrafen informatie over Nesselande Strand/ Zevenhuizerplas ontbreekt. In dat geval is in de enquête waarop de betreffende uitkomsten zijn gebaseerd, niet gevraagd naar het bezoek van dit gebied. De vragen in de Omnibusenquête over bezoek aan de Zevenhuizerplas verwijzen globaal naar hetzelfde gebied als Nesselande Strand. Omdat het gebied rond de Zevenhuizerplas meer omvat dan alleen Nesselande Strand, handhaaft dit rapport het onderscheid tussen de beide benamingen.

2 Hoe worden de parken en de Zevenhuizerplas gebruikt?

2.1 Aandeel Rotterdammers dat de parken en de Zevenhuizerplas bezoekt

Respondenten van de Omnibusenquête 2013, 2014 en 2016 zijn gevraagd welke stadsparken zij in het afgelopen jaar hebben bezocht en hoe vaak zij dat park hebben bezocht. Het aandeel Rotterdammers dat de parken in het daaraan voorafgaande jaar wel eens heeft bezocht is opgenomen in figuur 2.1a. Het Kralingse Bos en het park bij de Euromast (in de rest van het rapport aangeduid als Het Park) steken qua bezoekerspercentage met kop en schouder uit boven de andere parken. Jaarlijks brengt zo'n 45 á 50% een bezoek aan het Kralingse Bos en 30 á 40% aan het Het Park. Van de stadsparken trekken het Vroesepark en de Zevenhuizerplas het kleinste percentage bezoekers (rond de 15%). In algemene zin valt op dat er per saldo weinig verschil is tussen 2013 en 2016. Behalve bij Het Park waar het aandeel bezoekers in 2016 (31%) lager is dan in 2013 (36%). Voor de andere gebieden geldt dat het aandeel bezoekers aan de parken 2014 eerst wat opliep en in 2016 weer wat afnam. Bij de parken waar een stippellijn is gebruikt is deze toe- of afname significant⁴. De toename in het aandeel bezoekers tussen 2013 en 2014 gold vooral voor het Kralingse Bos, het Museumpark en de Zevenhuizerplas. De afname tussen 2014 en 2016 is vooral zichtbaar bij het Kralingse Bos, Het Park en het Museumpark.

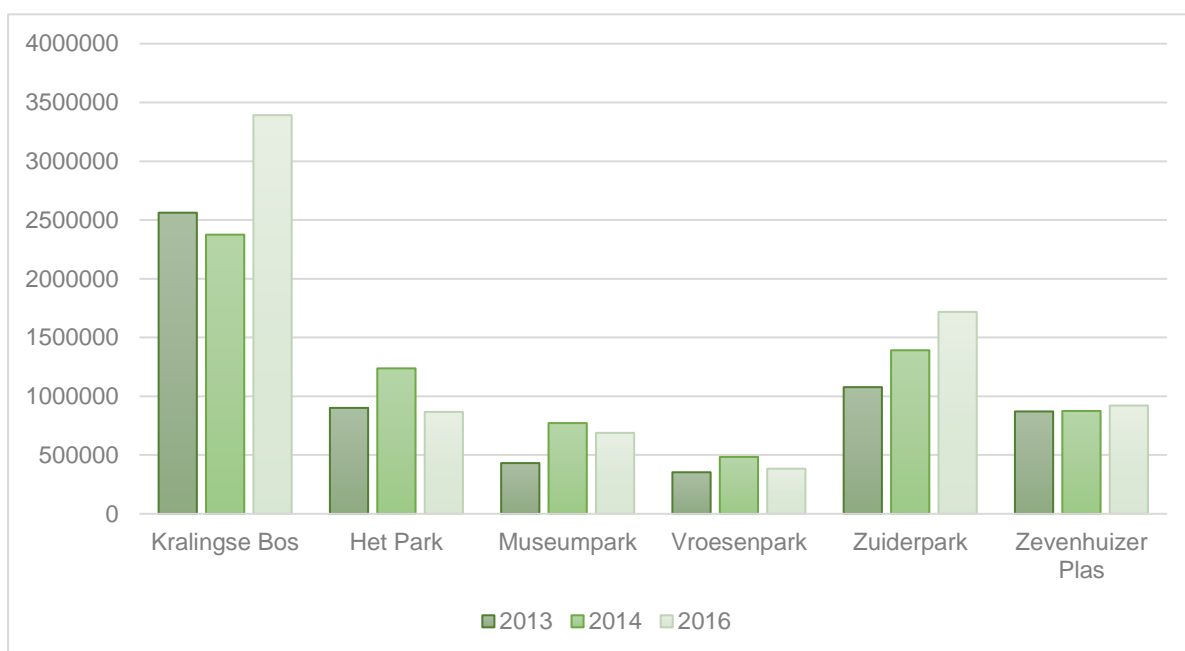
Figuur 2.1a Bezoekpercentages Rotterdammers aan de parken en de Zevenhuizerplas in (Omnibus enquête 2013,2014,2016)

⁴ Dit betekent dat de kans dat het gevonden verschil aan het toeval kan worden toegeschreven kleiner is dan 5%. Bij grote groepen zijn verschillen eerder significant dan bij kleinere groepen. Daarom zullen gevonden verschillen bij het Kralingse Bos, dat veel bezoekers krijgt, eerder significant zijn dan verschillen bij het Vroesepark dat het moet doen met veel minder bezoekers.

Schatting jaarlijkse aantal bezoeken aan de parken en de Zevenhuizerplas

Als we kijken hoe vaak men de parken en de Zevenhuizerplas gemiddeld heeft bezocht (inclusief degenen die deze gebieden niet hebben bezocht) en dit vertalen naar de totale Rotterdamse bevolking, dan levert dit een globale schatting op van het totale aantal bezoeken per jaar aan de parken (figuur 2.1b). Globaal omdat in deze schatting bezoekers van buiten Rotterdam niet zijn meegenomen. Vooral bij de het Kralingse Bos, het Museumpark en de Zevenhuizerplas, zal het werkelijke aantal bezoeken hoger zijn dan de onderstaande figuur doet voorkomen.

De afname in het aandeel bezoekers van het Kralingse Bos in 2016 heeft kennelijk niet geresulteerd in een afname van het totale aantal bezoeken. Verder valt op dat in termen van bezoekerspercentages (figuur 2.1a) Het Park populairder lijkt dan het Zuiderpark, maar het geschatte aantal bezoeken van Het Park lager is. Rotterdammers die het Zuiderpark bezoeken, bezoeken dit park blijkbaar vaker dan de Rotterdammers die Het Park bezoeken. In bijlage 1 zijn de geschatte bezoekaantallen in tabelvorm opgenomen.

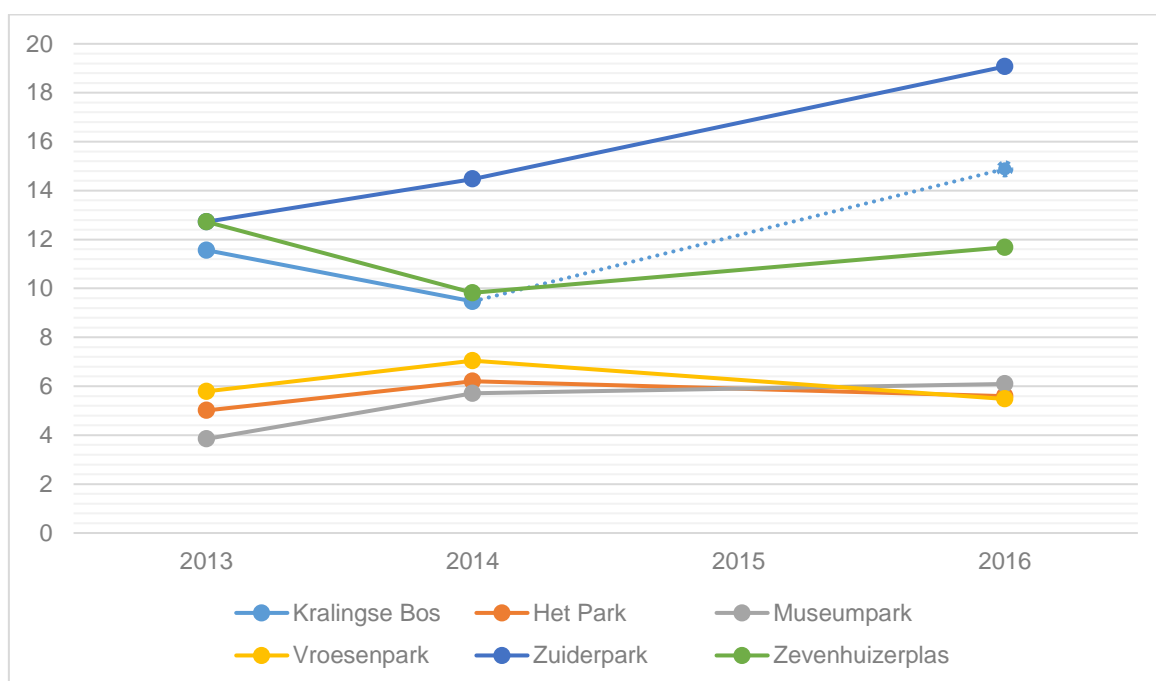

Figuur 2.1b Schatting bezoekaantallen aan de parken en de Zevenhuizerplas (Omnibusenquête 2013, 2014, 2016)

2.2 Bezoekfrequentie en verblijfsduur in de parken en aan de Zevenhuizerplas

Hoe vaak bezochten parkbezoekers dat park het afgelopen jaar? Dat verschilt nogal per park.

Bezoekers van het Zuiderpark en het Kralingse Bos bezoeken deze parken relatief vaak; het Zuiderpark werd in 2016 gemiddeld 19 keer bezocht en het Kralingse Bos 15 keer (figuur 2.2a). Bij het Vroesepark, Het Park en het Museumpark, ligt dit gemiddelde een stuk lager (rond de 6 bezoeken). Bij het Kralingse Bos is tussen 2014 en 2016 een significante⁵ toename zichtbaar (de stippellijn) in de bezoekfrequentie (van 10 naar 15 keer per jaar). Dat verklaart waarom het geschatte aantal bezoeken in 2016 niet is afgenomen ondanks dat het aandeel Rotterdammers dat dit park bezoekt ten opzichte van 2014 wel is afgenomen.

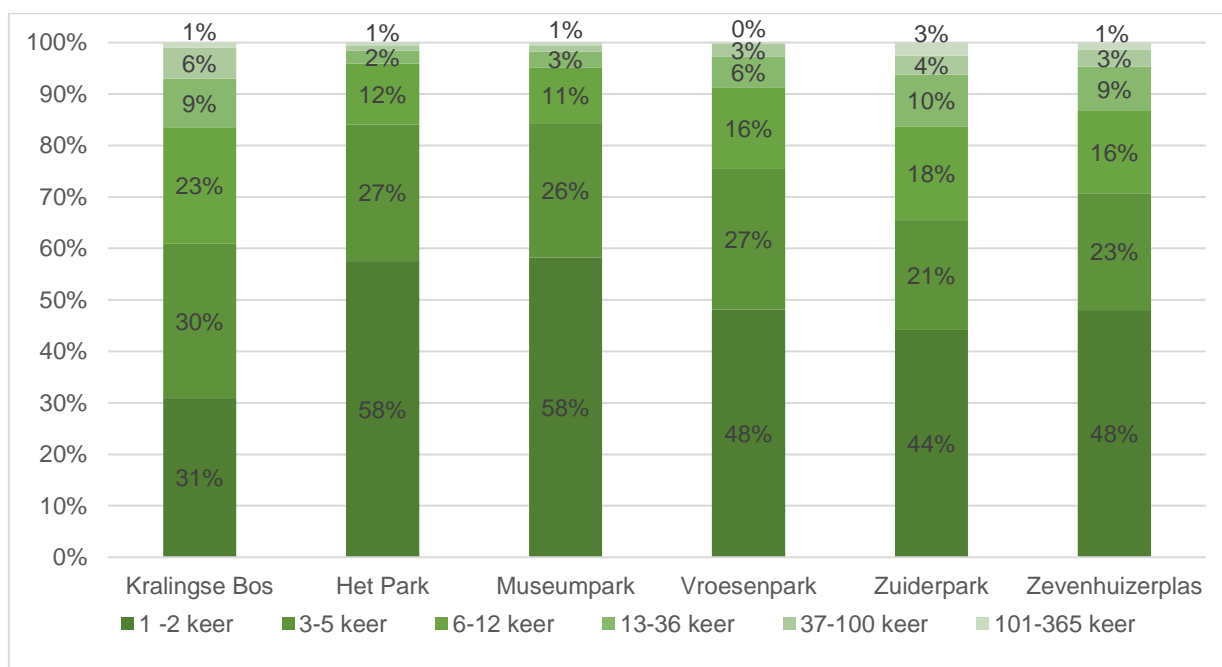
Figuur 2.2a Gemiddelde aantal bezoeken per bezoeker aan de parken en de Zevenhuizerplas (Omnibusenquête 2013, 2014, 2016)

⁵ Dit betekent dat de kans dat het gevonden verschil aan het toeval kan worden toegeschreven kleiner is dan 5%. Bij grote groepen zijn verschillen eerder significant dan bij kleinere groepen. Daarom zullen gevonden verschillen bij het Kralingse Bos, dat veel bezoekers krijgt, eerder significant zijn dan verschillen bij het Vroesepark dat het moet doen met veel minder bezoekers.

Spreiding in bezoekfrequentie van de parken en de Zevenhuizerplas

Als we een onderscheid maken naar incidentele, geregelde en (zeer) frequente bezoekers, dan zien we dat bij alle parken 60-80% van de bezoekers bestaat uit incidentele bezoekers. Zij bezoeken het park 1 tot 5 keer per jaar. Dit aandeel is het hoogst (ruim 80%) bij Het Park en het Museumpark. De categorie geregelde bezoekers (6-36 keer per jaar) is het duidelijkst vertegenwoordigd onder bezoekers van het Kralingse Bos en het Zuiderpark (rond de 30%). Dit geldt ook voor het aandeel (zeer) frequente bezoekers die het park 37 tot 365 keer per jaar bezoeken (beide rond de vijf procent). Figuur 2.2b laat zien dat slechts een fractie van de bezoekers (bijna) dagelijks naar een park gaat (één á twee procent).

Figuur 2.2b Spreiding bezoekfrequentie van de parken en de Zevenhuizerplas (Omnibusenquête 2013, 2014, 2016 samen)

Gemiddelde verblijfsduur Vroesepark en Nesselande Strand

Van het overgrote deel van de parken is nog niet in kaart gebracht hoe lang bezoekers er gemiddeld verblijven. Een uitzondering hierop vormen het Vroesepark en Nesselande Strand. In 2009 is dit voor het onderzoek "Bezoek en waardering van wijkparken" tijdens interviews met bezoekers nagevraagd.

Gemiddelde verblijfsduur

Vroesepark

Nesselande Strand

2.3 Persoonskenmerken van de bezoekers van de parken en de Zevenhuizerplas

In algemene zin worden de parken meer door Rotterdammers met een Nederlandse of westerse achtergrond bezocht dan door Rotterdammers met een niet westerse achtergrond en zijn het vooral jongeren en volwassenen van middelbare leeftijd die de parken bezoeken. Ook onder studenten, hoger opgeleiden, Rotterdammers met een modaal of meer dan modaal inkomen bevinden zich over het algemeen meer parkbezoekers. Tabel 2.3 laat de percentages per deelgroep per park zien. De arceringen geven weer welke deelgroepen duidelijk afwijken van de andere deelgroepen binnen het betreffende kenmerk. Enkele leesvoorbeelden: van de Rotterdammers van 65 jaar en ouder bezoekt 33% wel eens het Kralingse Bos; van de studenten bezoekt 58% wel eens Het Park en van de laagopgeleiden bezoekt 10% wel eens het Museumpark.

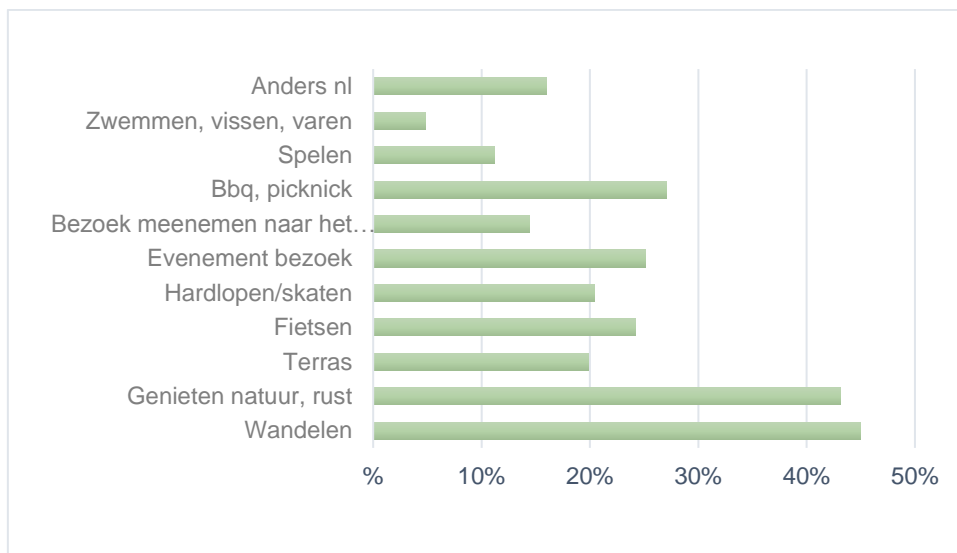
Tabel 2.3 Achtergrondkenmerken Rotterdamse bezoekers van de parken en de Zevenhuizerplas (Omnibusenquête 2014 en 2016 samen)

		Kralingse Bos	Het Park	Museum park	Vroesen park	Zuider park	Zevenhuizer plas
Geslacht	man	49%	39%	26%	14%	20%	19%
	vrouw	47%	34%	24%	14%	17%	15%
Herkomst	Nederlands/ westers	52%	38%	27%	15%	17%	20%
	niet westers	35%	31%	18%	10%	26%	7%
Leeftijd	16 tot 30 jaar	56%	47%	32%	22%	27%	12%
	30 tot 50 jaar	57%	45%	33%	21%	22%	21%
	50 tot 65 jaar	47%	29%	21%	9%	19%	16%
	65 jaar en ouder	33%	25%	16%	5%	9%	15%
Huishouden	alleenwonend	44%	34%	24%	15%	17%	13%
	(echt)paar, geen kinderen thuis	46%	34%	23%	12%	16%	18%
	(echt)paar met kinderen thuis	56%	41%	29%	16%	23%	19%
	één ouder met kinderen thuis	45%	40%	28%	16%	26%	18%
	anders, namelijk	39%	26%	18%	9%	19%	11%
	student	65%	58%	50%	23%	15%	4%
Opleidings-niveau	laag	31%	22%	10%	6%	21%	10%
	midden-laag	44%	31%	17%	10%	22%	21%
	midden-hoog	52%	44%	32%	13%	18%	17%
	hoog	69%	52%	43%	25%	16%	21%
Huishoudens-inkomen	sociale minima	35%	30%	18%	10%	23%	9%
	minimum tot modaal	43%	33%	19%	12%	19%	16%
	modaal tot 2x modaal	55%	39%	29%	18%	21%	21%
	meer dan 2x modaal	69%	50%	40%	20%	14%	23%
Gebied ⁶	Centrum	64%	66%	57%	22%	14%	9%
	Delfshaven	47%	51%	36%	27%	16%	6%
	Noord	66%	47%	42%	53%	10%	13%
	Hillegersberg-Schiebroek	67%	39%	36%	17%	2%	30%
	Kralingen-Crooswijk	75%	44%	34%	14%	11%	14%
	Feijenoord	36%	33%	21%	7%	48%	6%
	IJsselmonde	28%	22%	9%	1%	26%	5%
	Prins Alexander	61%	28%	16%	5%	6%	50%
	Charlois	24%	28%	11%	6%	55%	6%
	Hoogvliet	24%	23%	11%	1%	12%	5%

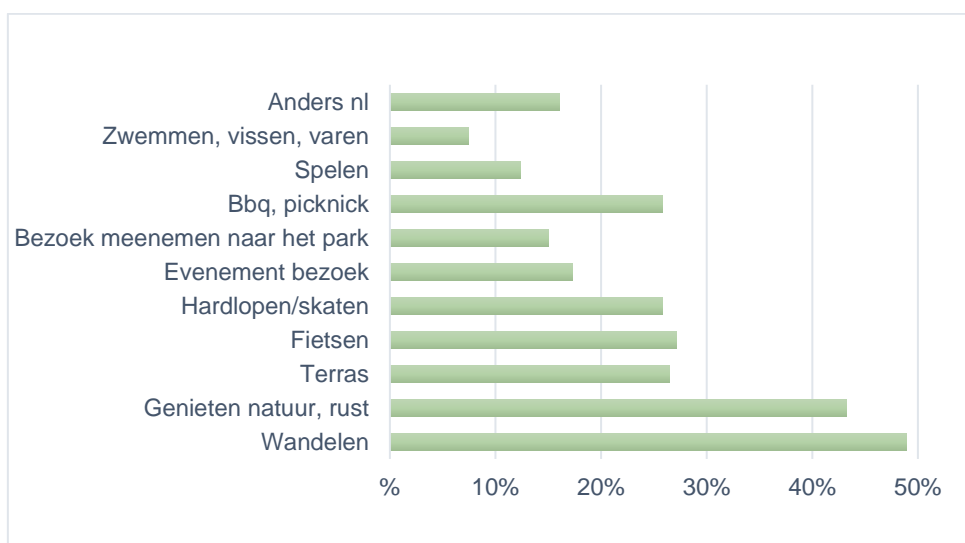
⁶ De gebieden Overschie, Pernis, Hoek van Holland en Rozenburg zijn wegens kleine aantallen buiten beschouwing gelaten. De cellen met het percentage bezoekers uit het gebied waarin het betreffende park zich bevindt zijn grijs gemaakt.

2.4 Redenen voor parkbezoek

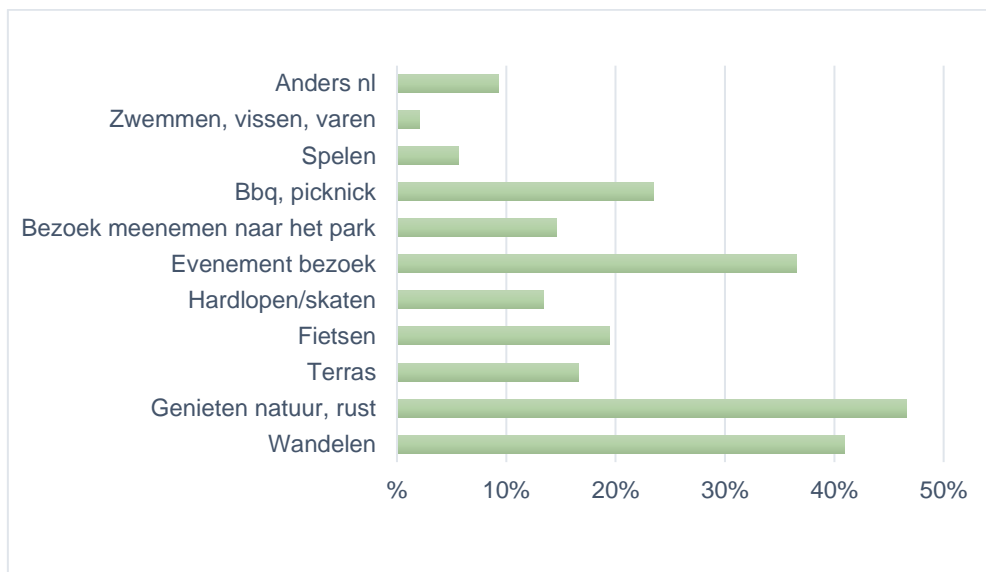
Het Vrijtijdsonderzoek van 2015 heeft in kaart gebracht met welk doel Rotterdammers de grote stadsparken bezoeken. Zij doen dit vooral om te wandelen en om te genieten van de natuur en de rust (figuren 2.4a-2.4f). Met uitzondering van het Museumpark is ook barbecueën een veelgenoemde reden om één van de parken te bezoeken. Vooral het Vroesepark is een geliefde barbecueplek. De parken worden het minst bezocht om gebruik te maken van het eventueel aanwezige water. Zo'n 15% vulde zelf een antwoord in bij de optie "anders nl". In de meeste gevallen gaat het dan om de hond uitlaten, voetballen, er doorheen komen op doorreis (bijvoorbeeld om naar het museum in het Museumpark te komen), om te zonnen of te lezen. Kijkend naar de afzonderlijke parken dan wordt duidelijk dat men de verschillende parken verder om uiteenlopende redenen bezoekt. Men bezoekt het Kralingse Bos vooral om te sporten of een terras te bezoeken. Het Park, het Vroesepark en het Museumpark worden vaak bezocht om evenementen te bezoeken en het Zuiderpark wordt veel bezocht om te fietsen (al is het aannemelijk dat dit overwegend bezoekers zijn die fietsend door het park heenkomen op weg naar hun eindbestemming).

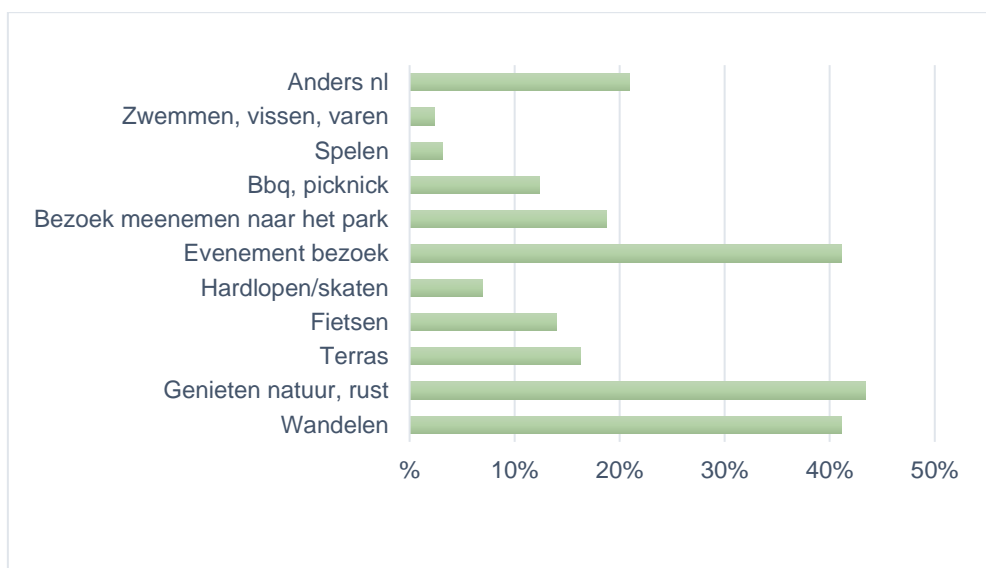
Figuur 2.4a Reden bezoek meest bezochte park: parken samen (Vrijtijdsonderzoek 2015)

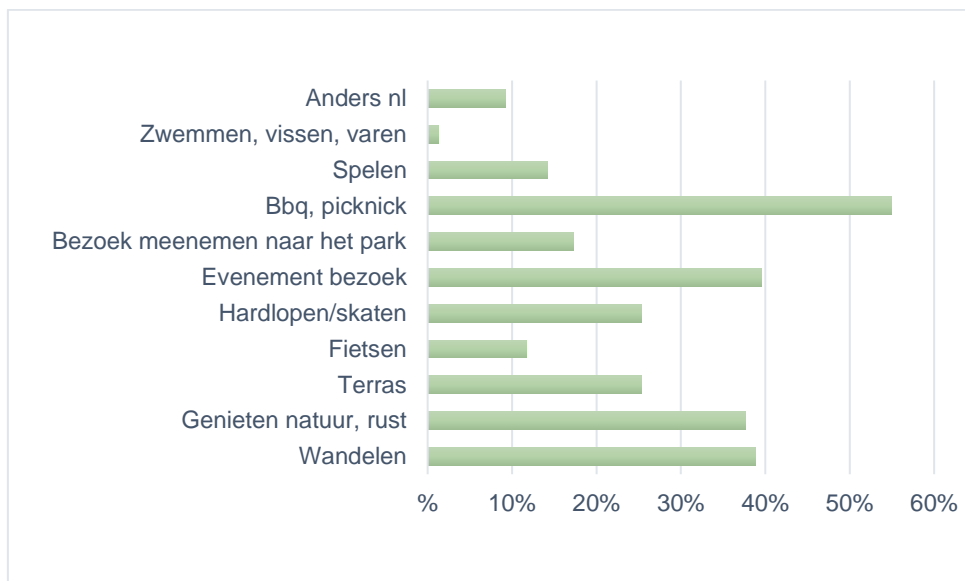
Figuur 2.4b Reden bezoek meest bezochte park: Kralingse Bos (Vrijtijdsonderzoek 2015)

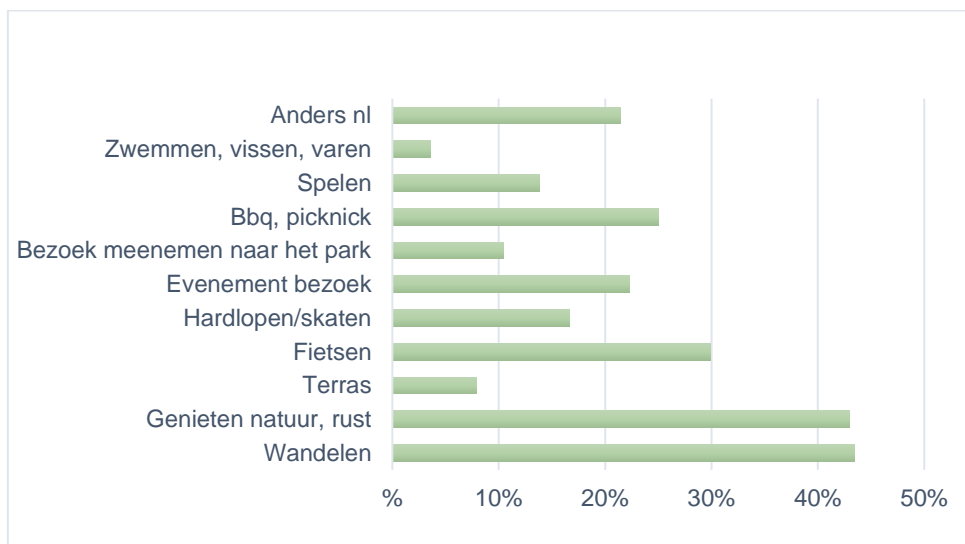
Figuur 2.4c Reden bezoek meest bezochte park: Het Park (Vrijetijdsonderzoek 2015)

Figuur 2.4d Reden bezoek meest bezochte park: Museumpark (Vrijetijdsonderzoek 2015)

Figuur 2.4e Reden bezoek meest bezochte park: Vroesepark (Vrijetijdsonderzoek 2015)

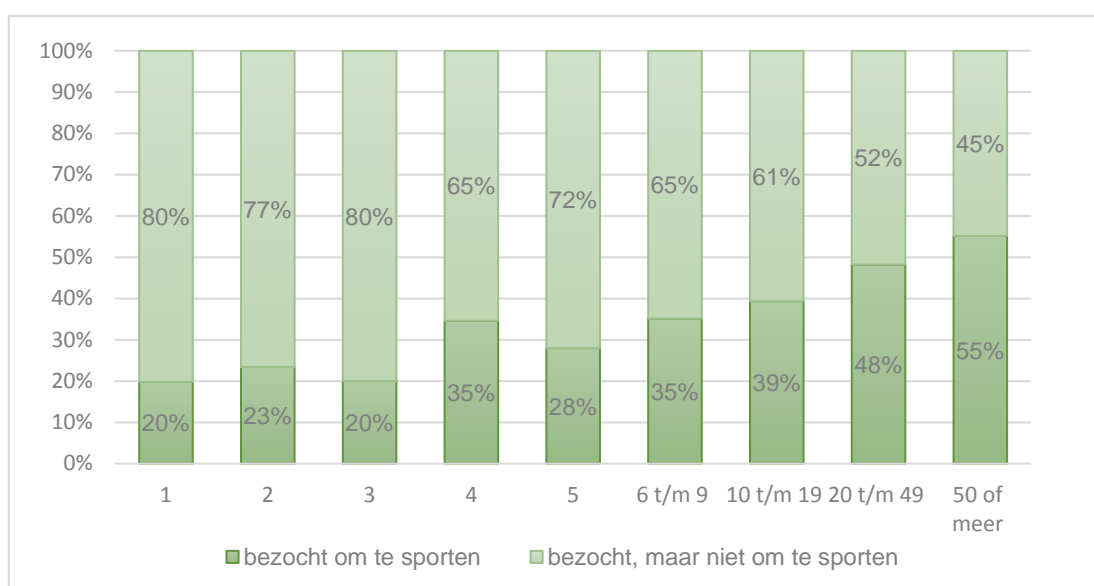
Figuur 2.4f Reden bezoek meest bezochte park: Zuiderpark (Vrijetijdsonderzoek 2015)

Parkbezoek om te sporten

Uit de vorige paragraaf kunnen we opmaken dat zo'n 25% de parken wel eens bezoekt om te fietsen, zo'n 20% om te hardlopen of te skaten en ongeveer vijf procent om te zwemmen, te vissen of te varen. Omdat deze categorieën (afgezien van hardlopen en skaten) niet volledig als sporten kunnen worden beschouwd, zijn deze niet samen te voegen tot één categorie "sport". Wel is in het Vrijetijdsonderzoek van 2015 gevraagd of men in het voorafgaande jaar wel eens een groot stadspark bezocht, hoe vaak men dat park bezocht, en of men dat park bezocht om er te sporten. Van alle parkbezoekers heeft één derde het park bezocht om te sporten.

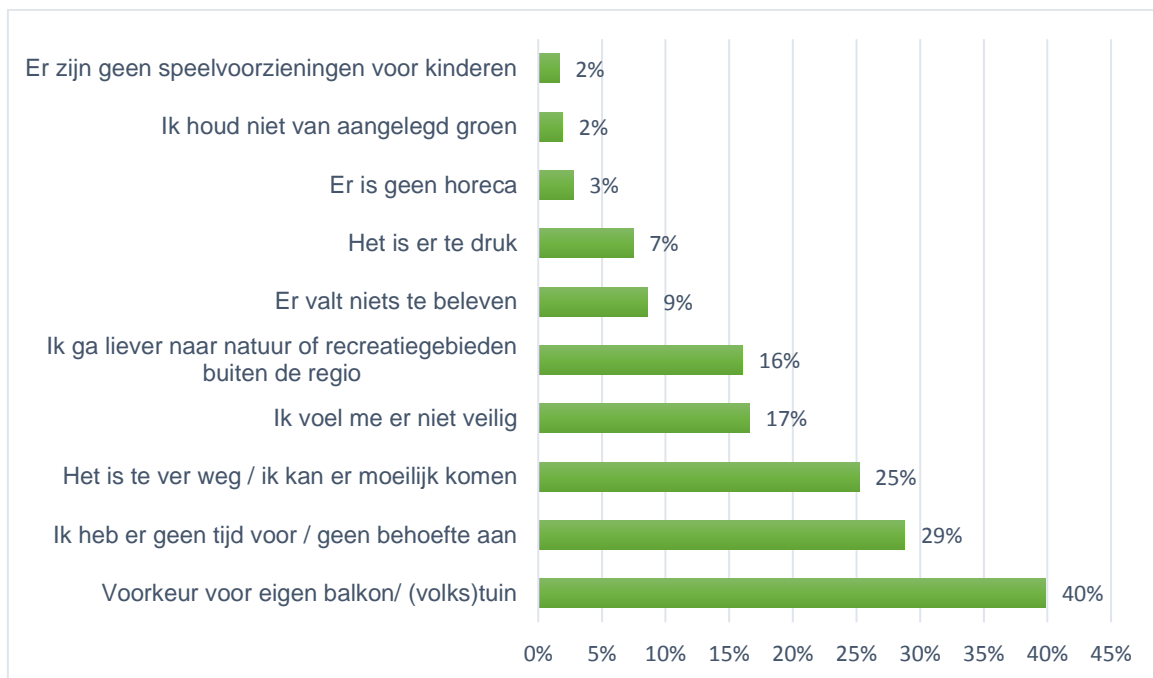
Onderstaande figuur laat zien dat het aandeel "sporters" toeneemt naarmate de bezoekfrequentie toeneemt.

Figuur 2.4g Bezoekfrequentie grote parken en aandeel sport (Vrijetijdsonderzoek 2015)

2.5 Redenen om geen parken te bezoeken

In de Omnibusenquête 2010 is gevraagd waarom men niet of niet vaker naar een stadspark gaat. Bijna één derde (30%) van de respondenten gaf destijds aan geen grote stadsparken te bezoeken. De twee meest genoemde redenen voor hen om stadsparken te bezoeken hebben niet direct met de (kenmerken van de) parken te maken maar met het feit dat men liever gebruik maakt van het eigen balkon of de eigen (volks)tuin (40%) of dat men er geen tijd voor of behoefte aan heeft (28%). Wat ook opvalt is dat ongeveer 1 op de 6 Rotterdammers (17%) zich niet veilig voelt in het park en daarom geen parken bezoekt (figuur 2.5a).

Figuur 2.5a Redenen om geen grote stadsparken te bezoeken (Omnibusenquête 2010)

2.6 Persoonskenmerken van degenen die geen parken bezoeken

Zoals in de vorige paragraaf werd opgemerkt gaf in 2010 zo'n 30% van de respondenten van Omnibusenquête aan nooit een stadspark te bezoeken. Hoe ziet deze groep eruit?

Niet bezoekers zijn vaker laag opgeleid. Van de laagopgeleiden geeft 40% aan nooit een park in de buurt te bezoeken (versus 31% van de groep midden-hoog opgeleiden en 17% van de hoogopgeleiden). Ook éénoudergezinnen bezoeken relatief vaak nooit een park in de buurt (35%). Niet erg verwonderlijk is het dat het parkbezoek ook afneemt met het stijgen van de leeftijd. Van de 65-75 jarigen bezoekt 39% nooit een park en van de groep 76 jaar en ouder is dit 54%.

Genoemde redenen om geen park in de buurt te bezoeken en door wie deze redenen het vaakst genoemd worden.

...Omdat ik liever op mijn eigen balkon of in mijn eigen (volks)tuin zit

Vooraf: vrouwen (42%), Rotterdammers van middelbare leeftijd en ouder (41-44%), modale en bovenmodale inkomens (45%) en Rotterdammers met een Nederlandse of westerse herkomst (27%)

...Het is te ver weg/ ik kan er moeilijk komen

Vooraf: vrouwen (29%) en Rotterdammers met een niet westerse herkomst (24%)

...Het is er te druk

Vooraf: (echt)paren met kinderen thuis (12%) en Rotterdammers met een niet westerse herkomst (19%)

...Ik voel me er niet veilig

Vooraf: vrouwen (21%) en alleenstaanden (27%)

...Er valt niets te beleven

Vooraf:(echt)paren met kinderen thuis (13%), 16-24 jarigen (26%) en sociale minima (12%)

...Ik heb er geen tijd voor/ geen behoefte aan

Vooraf: mannen (30%),16-24 jarigen en 45-64 jarigen (34%)

...Ik ga liever naar natuur- recreatiegebieden buiten de regio

Vooraf: 45-64 jarigen (21%), modaal en bovenmodale inkomens (20- 25%) en Rotterdammers met een Nederlandse of westerse herkomst (13%)

De redenen "ik houd niet van aangelegd groen", "er is geen horeca" en "er zijn geen speelvoorzieningen" werden niet vaak genoeg genoemd om te kunnen kijken naar verschillen tussen groepen.

2.7 Vervoer naar meest bezochte park

In 2015 is in de Omnibusenquête gevraagd hoe men meestal reist naar het park waar men het meeste komt (figuur 3.7). De meest genoemde wijze van transport is met de fiets/bromfiets (35%) of lopend (34%).

Figuur 2.7 Vervoermiddel naar meest bezochte park

2.8 Reisafstand naar de parken

Eind 2015 is door OBI onderzoek uitgevoerd naar het bezoek en de waardering van groen in en om Rotterdam. Voor dit onderzoek is met behulp van gegevens uit de Omnibusenquête 2013 en 2014 gekeken welke afstand men aflegt om een park te bezoeken (waarbij woonadres als uitgangspunt is genomen). De volgende tabel laat zien hoeveel procent van de Rotterdammers de genoemde stadsparken bezoekt, uitgesplitst naar afstandsklassen. De afstanden zijn berekend volgens de city blocks methode. Dat wil zeggen dat er vanuit gegaan wordt dat men niet in één rechte lijn (hemelsbreed) van huis naar park kan gaan, maar een of meer keren een hoek om slaat.⁷ Een leesvoorbeeld bij de volgende tabel: Op de onderste regel is te zien dat 49% van de Rotterdammers wel eens het Kralingse Bos bezoekt. Onder de Rotterdammers die binnen een afstand van één kilometer bij het Kralingse Bos vandaan wonen is dit aandeel bezoekers een stuk hoger: 84% van deze mensen bezoekt het wel eens. Met het toenemen van de afstand neemt het percentage bezoekers af, tot 21% van de Rotterdammers die meer dan tien kilometer bij het Kralingse Bos vandaan wonen (tabel 2.8).

Tabel 2.8 Aandeel bezoekers aan stadsparken, in procenten van de Rotterdammers die wonen binnen genoemde city blocks afstandscategorie tot het betreffende stadspark

	Kralingse Bos	Het Park	Museumpark	Vroesepark	Zuiderpark
< 1 km	84%	79%	55%	71%	62%
1 - 2,5 km	69%	57%	40%	32%	56%
2,5 - 5 km	63%	41%	25%	18%	28%
5 - 10 km	37%	36%	19%	7%	14%
> 10 km	21%	27%	13%	2%	6%
Totaal	49%	41%	26%	14%	22%

Bezoek en waardering van groen in en om Rotterdam 2015

De invloed van reisafstand in kaartbeelden

In de volgende vijf kaarten is steeds een specifiek stadspark aangegeven, met daaromheen drie cirkels. Deze cirkels geven de *hemelsbrede* afstand aan van waarbinnen een kwart, de helft en driekwart van alle bezoeken komen⁸. Zodoende zijn enkele verschillen tussen de stadsparken te zien. De kleinste cirkel representeert de woonadressen waarvandaan een kwart van de bezoeken komt. Deze cirkel ligt bij het Kralingse Bos vrij dicht langs de randen van deze groenvoorziening. Bij bijvoorbeeld Het Park ligt die cirkel er een stuk ruimer omheen.

⁷ Moet iemand bijvoorbeeld op de kaart naar het noordoosten, dan is de city blocks afstand de volledige afstand in oostelijke richting plus de volledige afstand in noordelijke richting.

⁸ Het gebied waar het totaal van de bezoeken vandaan komt is *per definitie* de gehele gemeente Rotterdam, inclusief de buitengebieden Hoek van Holland en Rozenburg die niet in de kaart zijn weergegeven. Deze laatste waarde (100% van de bezoeken) is niet ingekleurd.

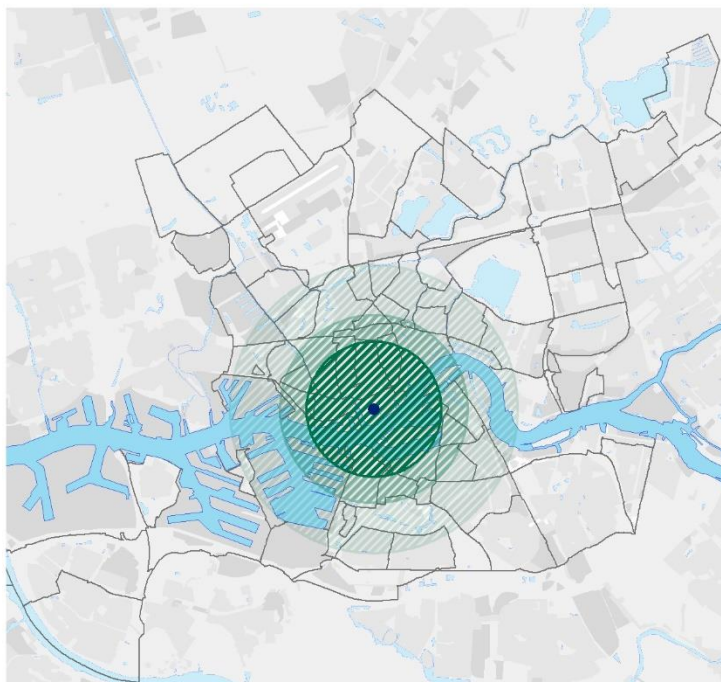

Het complexe van de werkelijkheid is dat persoonskenmerken voor een deel interfereren met de woonlocatie. Dat geldt voor het onderscheid tussen noord- en zuidoever maar zeker ook bij het onderscheid in afstandsklassen tot groenvoorzieningen. Bijvoorbeeld: de afstand tot het Kralingse Bos is voor Rotterdammers met een laag inkomen gemiddeld genomen groter dan voor Rotterdammers met een hoog inkomen.

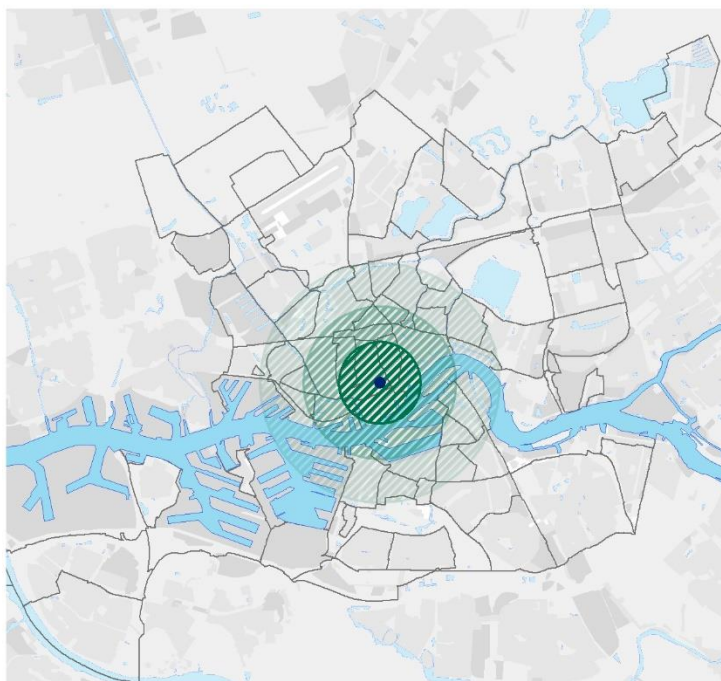
Een kanttekening bij deze kaarten met cirkels is op zijn plaats. Omdat in de onderzoeksdata een analyse is gemaakt met een hemelsbrede afstand tussen woonadres en groenvoorziening, kunnen de cirkels op de kaart worden ingetekend. De ingetekende afstand is dan naar alle kanten toe even groot. In werkelijkheid zullen er niet van alle kanten even veel bezoekers naar een groenvoorziening komen. Het onderstaande kaartje biedt een goed voorbeeld om dit te illustreren. De donkerste cirkel geeft het gebied aan waar een kwart van de bezoeken aan het Kralingse Bos vandaan komt. We weten dat vrij dicht langs de noordrand van het Kralingse Bos een behoorlijke barrière loopt: de rijksweg A20. Daardoor is het aannemelijk dat vanuit het noordelijke deel van die cirkel niet zo veel bezoeken aan het Kralingse Bos worden afgelegd, maar des te meer vanuit het zuidelijke deel van deze cirkel.

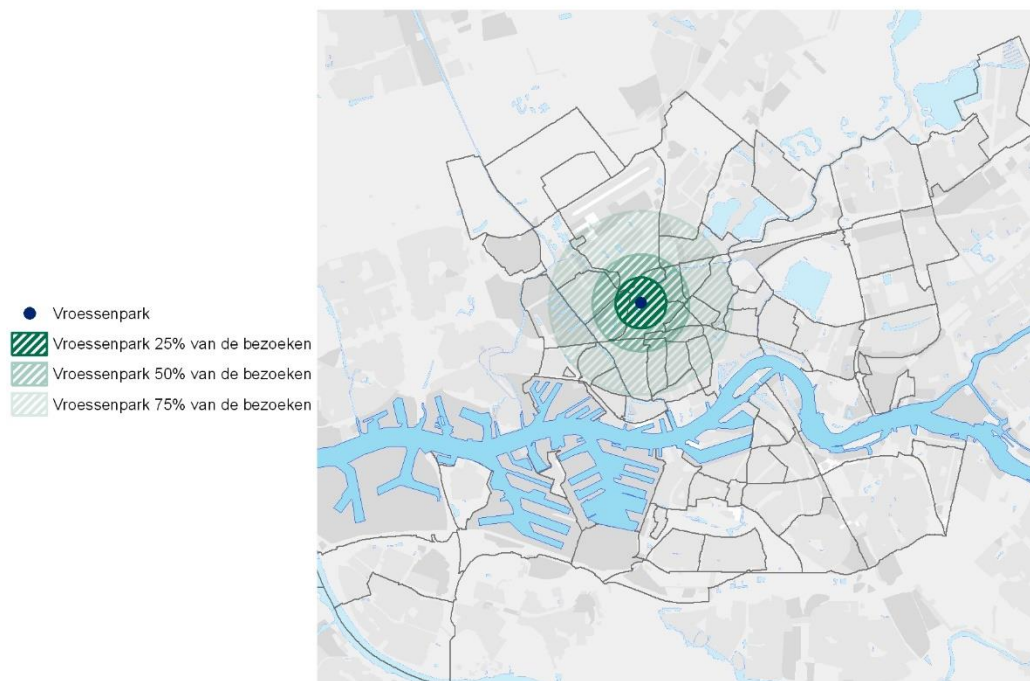
Figuur 2.8a Herkomst van bezoeken aan het Kralingse Bos (Bezoek en waardering van groen in en om Rotterdam 2015)

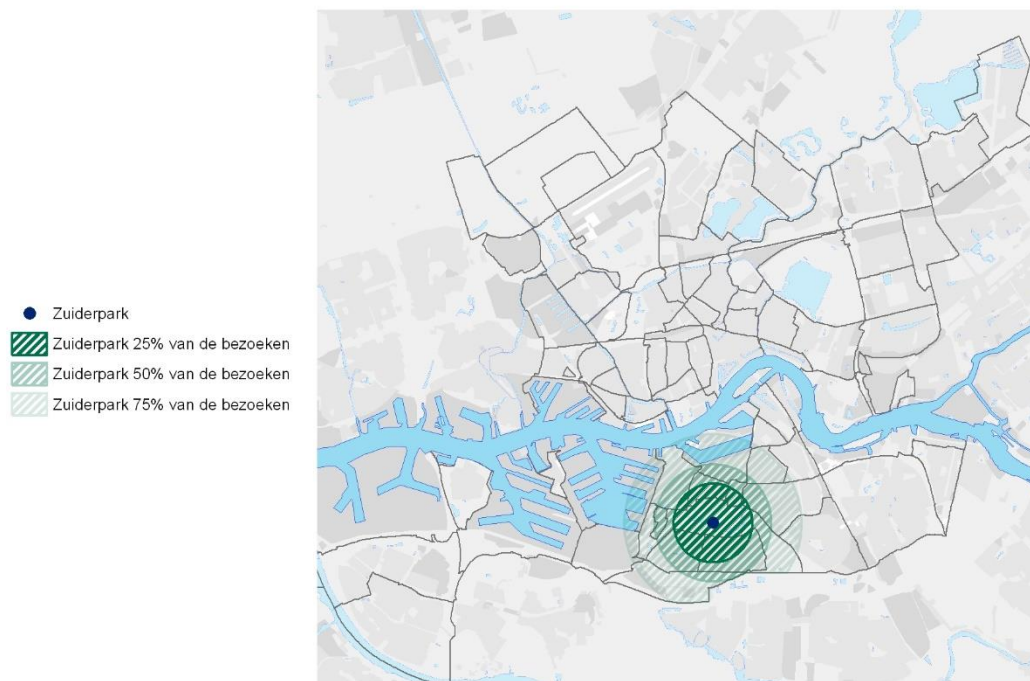
Figuur 2.8b Herkomst van bezoeken aan Het Park (Bezoek en waardering van groen in en om Rotterdam 2015)

Figuur 2.8c Herkomst van bezoeken aan het Museumpark (Bezoek en waardering van groen in en om Rotterdam 2015)

Figuur 2.8d Herkomst van bezoeken aan het Vroessenpark (Bezoek en waardering van groen in en om Rotterdam 2015)

Figuur 2.8e Herkomst van bezoeken aan het Zuiderpark (Bezoek en waardering van groen in en om Rotterdam 2015)

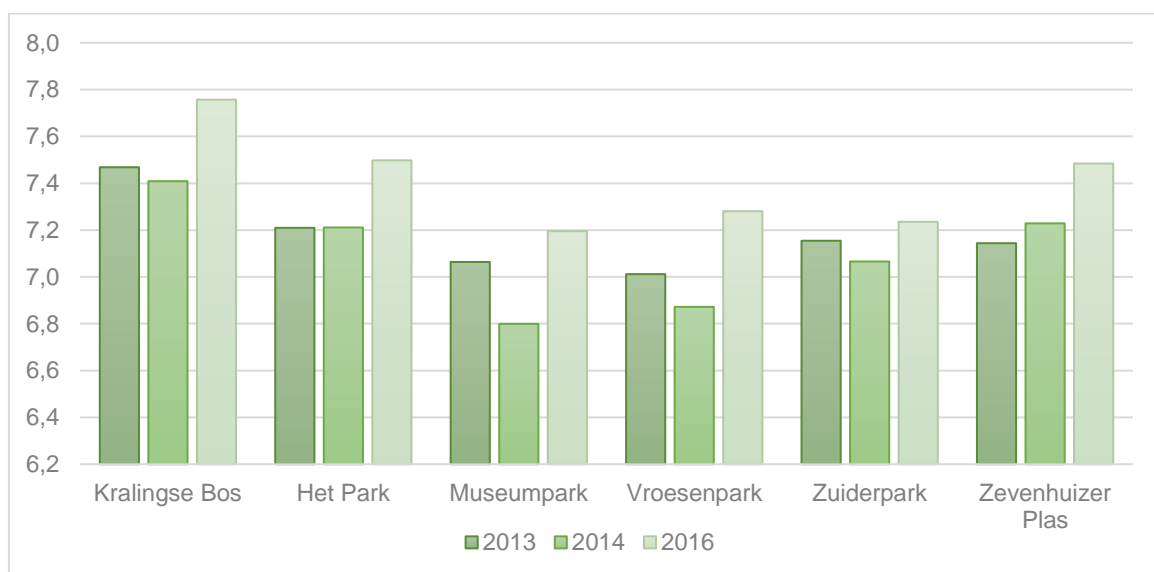

3 Hoe worden de parken en de Zevenhuizerplas gewaardeerd?

3.1 Rapportcijfers per gebied

In de Omnibusenquête van 2013, 2014 en 2016 is gevraagd de groenvoorzieningen die zijn bezocht te beoordelen met een rapportcijfer. De rapportcijfers in onderstaande grafiek geven de gemiddelde waardering weer van de Rotterdammers die hebben aangegeven dat zij het betreffende park het afgelopen jaar hebben bezocht. Bijvoorbeeld: de Rotterdammers die in de twaalf maanden vóór de enquête in 2016 het Kralingse Bos hebben bezocht, beoordelen dit gebied gemiddeld met bijna een 7,8. Alle parken worden door Rotterdamse bezoekers iets hoger gewaardeerd dan in 2014. Echter, deze verschillen zijn alleen significant⁹ voor Het Kralingse Bos, het Museumpark en Het Park bij de Euromast. Met name het Museumpark en het Zuiderpark worden ten opzichte van dat jaar in 2016 hoger gewaardeerd door bezoekers. Voor alle parken is het rapportcijfer van 2016 het hoogste ooit gemeten (figuur 3.1).

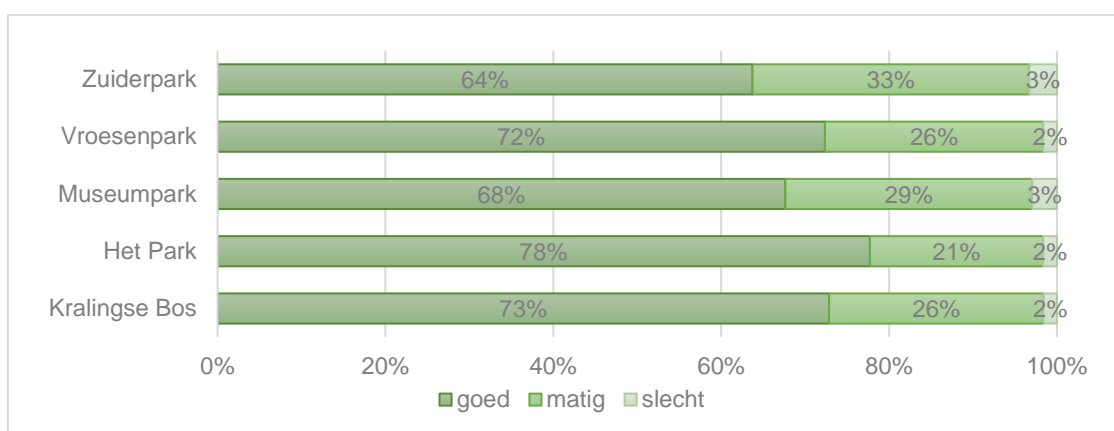
Figuur 3.1 Rapportcijfers voor de afzonderlijke parken en de Zevenhuizerplas (Omnibusenquête 2013, 2014, 2016)

⁹ Dit betekent dat de kans dat het gevonden verschil aan het toeval kan worden toegeschreven kleiner is dan 5%. Bij grote groepen zijn verschillen eerder significant dan bij kleinere groepen. Daarom zullen gevonden verschillen bij het Kralingse Bos, dat veel bezoekers krijgt, eerder significant zijn dan verschillen bij het Vroesepark dat het moet doen met veel minder bezoekers.

3.2 Waardering voor natuurschoon, stilte en de mogelijkheid er tot rust te komen per park

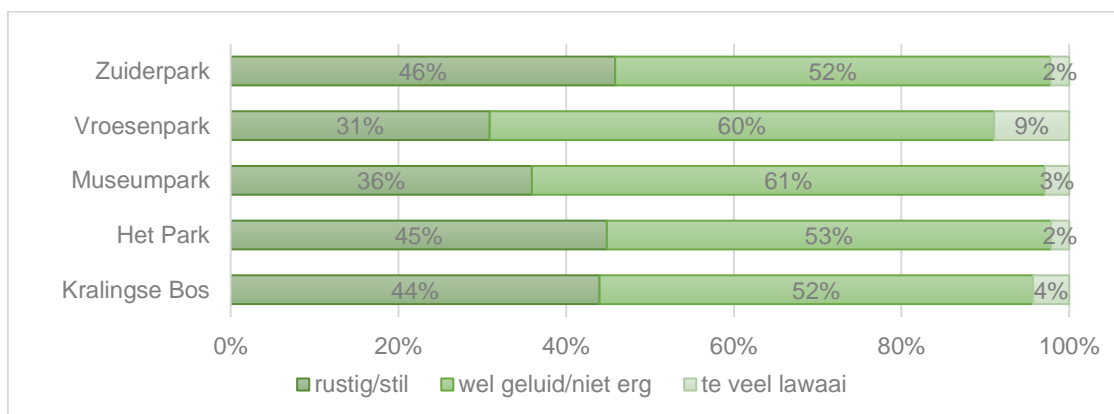
In de Omnibusenquête van 2011 is nog wat verder doorgevraagd naar verschillende kenmerken van de parken.

Ten eerste is gevraagd wat men van het natuurschoon van de parken vindt. Zeventig procent van de respondenten vindt het natuurschoon van de parken goed, nog geen drie procent vindt het slecht en de overige 27% vindt het natuurschoon in de parken matig. Voor de parken afzonderlijk verschilt het niet veel, maar het natuurschoon van Het Park bij de Euromast wordt het vaakst als goed beoordeeld. Het natuurschoon van het Zuiderpark en het Museumpark het minst vaak (figuur 3.2a).

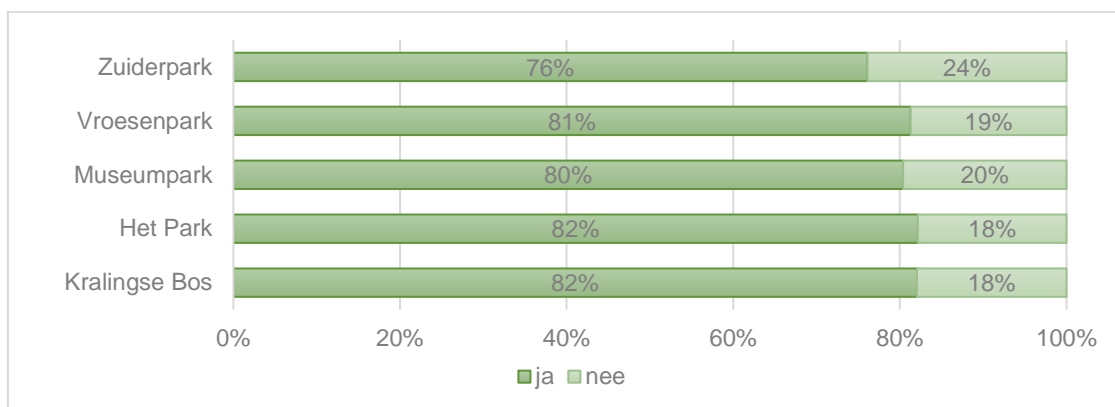
Figuur 3.2a Natuurschoon per park (Omnibusenquête 2011)

Drieënveertig procent vindt het in de parken lekker rustig/stil, terwijl nog geen vijf procent vindt dat er teveel lawaai is in de parken. Ruim de helft van de respondenten vindt dus dat er wel geluid van verkeer en dergelijke is, maar vindt dat niet zo erg. Voor de parken afzonderlijk geldt dat relatief veel bezoekers van het Vroesepark vinden dat er te veel lawaai is in het park (figuur 3.2b).

Figuur 3.2b Geluidsoverlast per park (Omnibusenquête 2011)

Over het algemeen komt 80% procent van de bezoekers tot rust in een park. Dit geldt het minst voor bezoekers van het Zuiderpark (76%) terwijl bezoekers van het Kralingse Bos en Het Park vaker aangeven in het park tot rust te komen (beiden 82%), zie figuur 3.2c.

Figuur 3.2c Tot rust komen per park (Omnibusenquête 2011)

3.3 Rapportcijfers rust/stilte, natuurschoon en recreatie per park

In de Omnibusenquête van 2013 en 2015 is gevraagd drie aspecten van de parken te beoordelen met een rapportcijfer (tabel 3.3). Ten opzichte van 2013 zijn de gemiddelde rapportcijfers voor natuurschoon (en het gevoel echt in de natuur te zijn) en recreatiemogelijkheden voor de parken gezamenlijk, significant gestegen¹⁰. Kijken we naar de afzonderlijke parken dan zijn de verschillen voor het Kralingse Bos voor wat betreft rust en stilte en recreatiemogelijkheden significant. Het Museumpark en het Vroesepark krijgen gemiddeld een iets lager rapportcijfer dan de andere parken. Het park waar je het meeste komt is echter wellicht niet het park is waar je voor je rust, het natuurschoon of de recreatiemogelijkheden komt. Zeer frequente bezoekers komen waarschijnlijk in het park om hun hond uit te laten of sporten (zie paragraaf 2.4).

Tabel 3.3 Rapportcijfers rust/stilte, natuurschoon en recreatie per park (Omnibusenquête 2013 en 2015)

	rust en stilte		natuurschoon		recreatie	
	2013	2015	2013	2015	2013	2015
Kralingse Bos	7,0	7,2*	7,6	7,7	7,3	7,7*
Het Park	7,0	7,2	7,4	7,5	6,7	6,9
Museumpark	6,9	6,9	6,7	6,8	6,5	6,7
Vroesepark	6,4	6,4	6,5	6,8	6,5	6,5
Zuiderpark	7,1	7,0	7,4	7,4	7,0	7,3
Totaal	7,0	7,1	7,3	7,4*	6,8	7,1*

¹⁰ Dit betekent dat de kans dat het gevonden verschil aan het toeval kan worden toegeschreven kleiner is dan 5%. Bij grote groepen zijn verschillen eerder significant dan bij kleinere groepen. Daarom zullen gevonden verschillen bij het Kralingse Bos, dat veel bezoekers krijgt, eerder significant zijn dan verschillen bij het Vroesepark dat het moet doen met veel minder bezoekers.

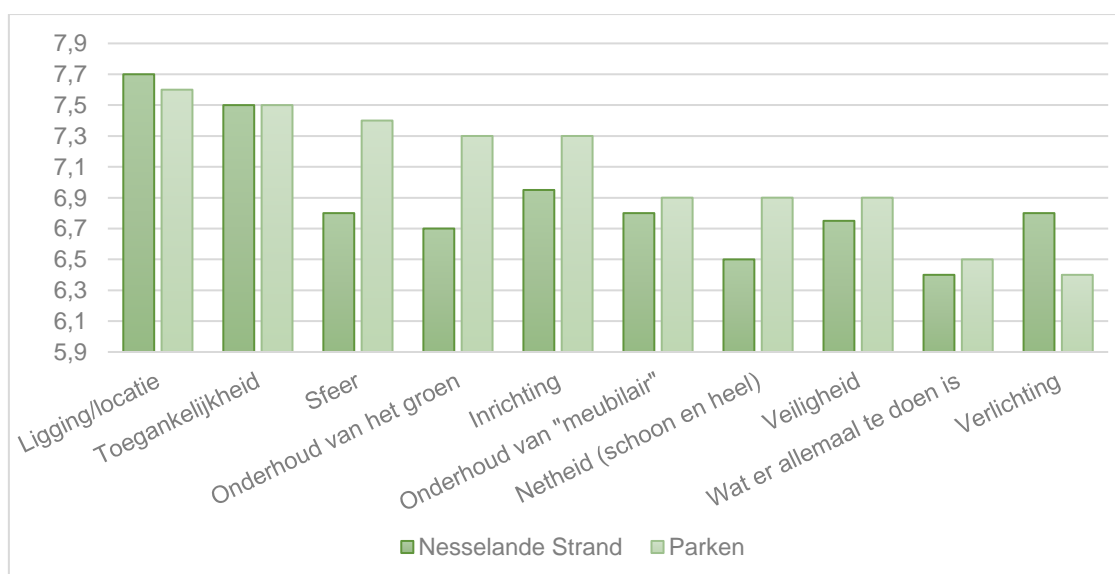

3.4 Waardering Vroesepark en Nesselande Strand voor tien andere aspecten

In 2010 is onderzoek gedaan naar het bezoek en de waardering van diverse wijkparken. Hierbij is onder andere aan bezoekers van het Vroesepark en Nesselande Strand gevraagd hoe zij deze gebieden beoordelen. Vergeleken met het gemiddelde van alle wijkparken samen¹¹ scoorde het Vroesepark gunstig (figuur 3.4a). Alleen voor de verlichting kreeg het Vroesepark een slechter rapportcijfer (6,0 t.o.v. 6,4). De bezoekers van Nesselande Strand (figuur 3.4b) waren het meest te spreken over de ligging/locatie van het strand (7,7), op korte afstand gevolgd door de toegankelijkheid (7,5). De minste waardering had men voor de netheid van het strand (6,5) en voor wat er allemaal op het strand te doen is (6,4).

Figuur 3.4a Waardering aspecten Vroesepark (Bezoek en waardering wijkparken 2009)

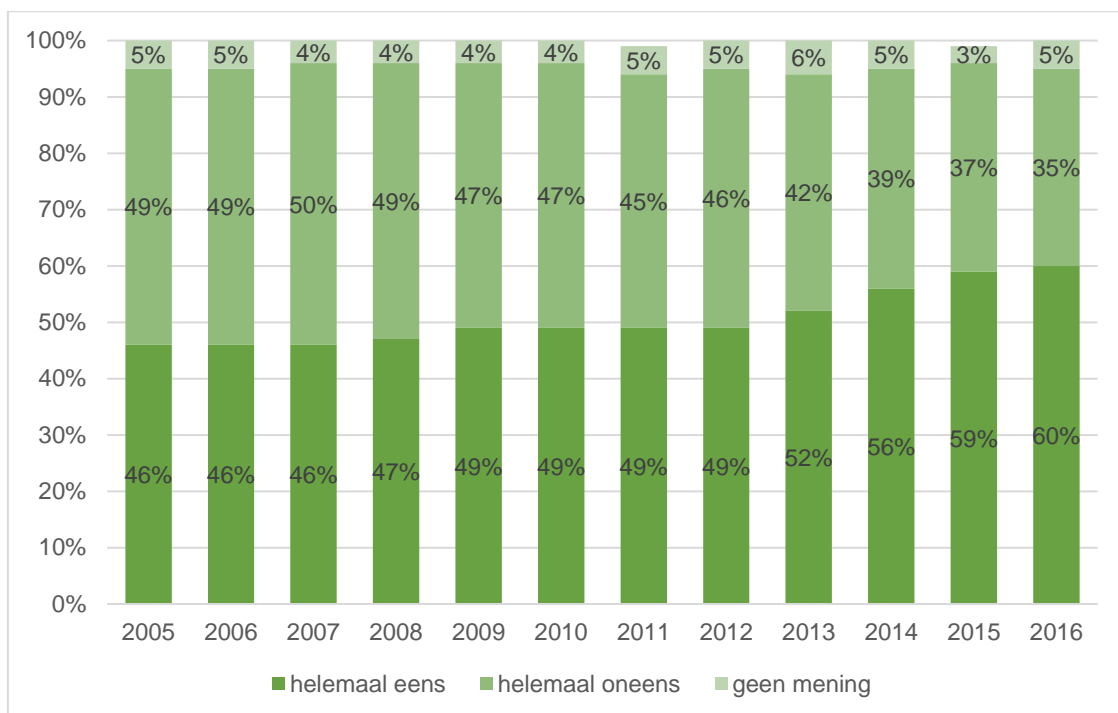

Figuur 3.4b Waardering aspecten Nesselande Strand (Bezoek en waardering wijkparken 2009)

¹¹ Vroesepark, Prinsenpark, Afrikaanderpark, Spinozapark, Roel Langerakpark en Park de Twee Heuvels

3.5 Imago van groene stad

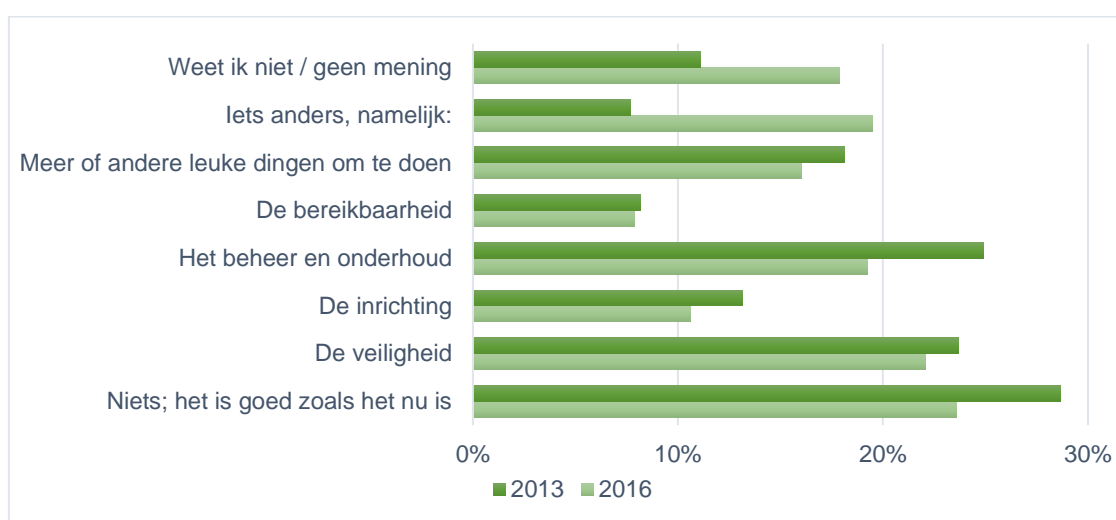
Al ruim 10 jaar worden in de Omnibussenquête enkele stellingen over Rotterdam opgenomen. Eén van de stellingen gaat over het groene imago van de stad. Figuur 3.5 laat zien welk aandeel Rotterdammers het (on)eens is met de stelling dat Rotterdam een groene stad is. Het aandeel Rotterdammers dat Rotterdam een groene stad vindt is in de loop der tijd toegenomen van 46% in 2005 tot 60% in 2016.

Figuur 3.5 Vindt men Rotterdam een stad met veel groen? (Omnibussenquête 2005-2016)

3.6 Gewenste verbeteringen door bezoekers van de parken

In de Omnibusenquête van 2013 en 2016 zijn respondenten gevraagd om voor de parken in het algemeen aan te geven welke verbeteringen zij wenselijk vinden. Hoewel in 2016 minder mensen de parken goed vinden zoals ze nu zijn (figuur 3.6) is het aandeel Rotterdammers dat niet weet wat er beter zou moeten hoger dan in 2013. Het aandeel Rotterdammers dat in 2016 vindt dat beheer en onderhoud verbeterd zou moeten worden, is lager dan in 2013. In het open invulveld bij de categorie 'anders, namelijk' wordt vaak genoemd dat vuil en hondenpoep (of meer controle hierop) en (betere) parkeer- en toiletvoorzieningen aandachtspunten zijn. Verder noemt een aantal respondenten dat er minder voorzieningen en meer natuur zou moeten zijn, maar evenzovele hebben leuke ideeën voor meer voorzieningen.

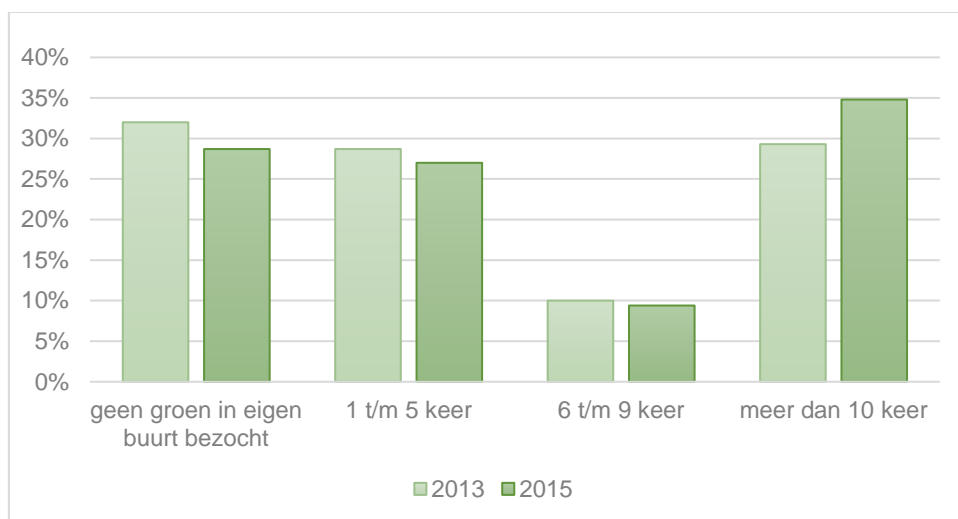
Figuur 3.6 Gewenste verbeteringen van de parken (Omnibusenquête 2013 en 2016)

4 Hoe worden groenvoorzieningen in de wijk gebruikt en gewaardeerd?

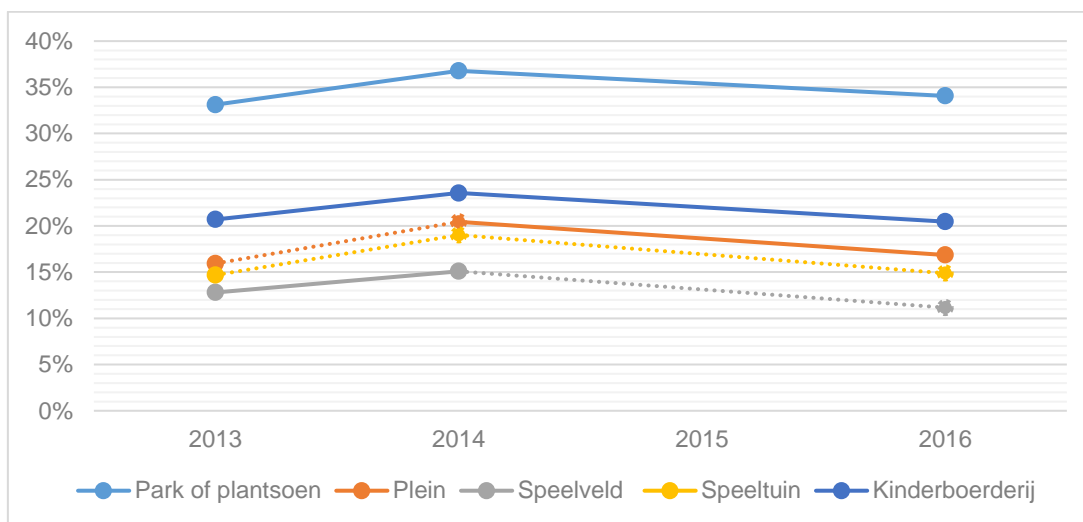
4.1 Ontwikkeling in bezoek van groenvoorzieningen in de buurt in de afgelopen jaren

Gegevens uit het Vrijtijdsonderzoek laten zien dat het bezoek aan groenvoorzieningen tussen 2013 en 2015 licht is toegenomen (figuur 4.1a). Zo heeft in 2015, 71% van de Rotterdammers in de 12 maanden voorafgaand aan de enquête een vorm van buurtgroen bezocht (versus 68% in 2013). Met name het frequente bezoek is in 2015 toegenomen vergeleken met 2013. In 2015 bezocht 35% van de respondenten het groen in eigen buurt vaker dan 10 keer in de afgelopen 12 maanden, tegenover 29% in 2013.

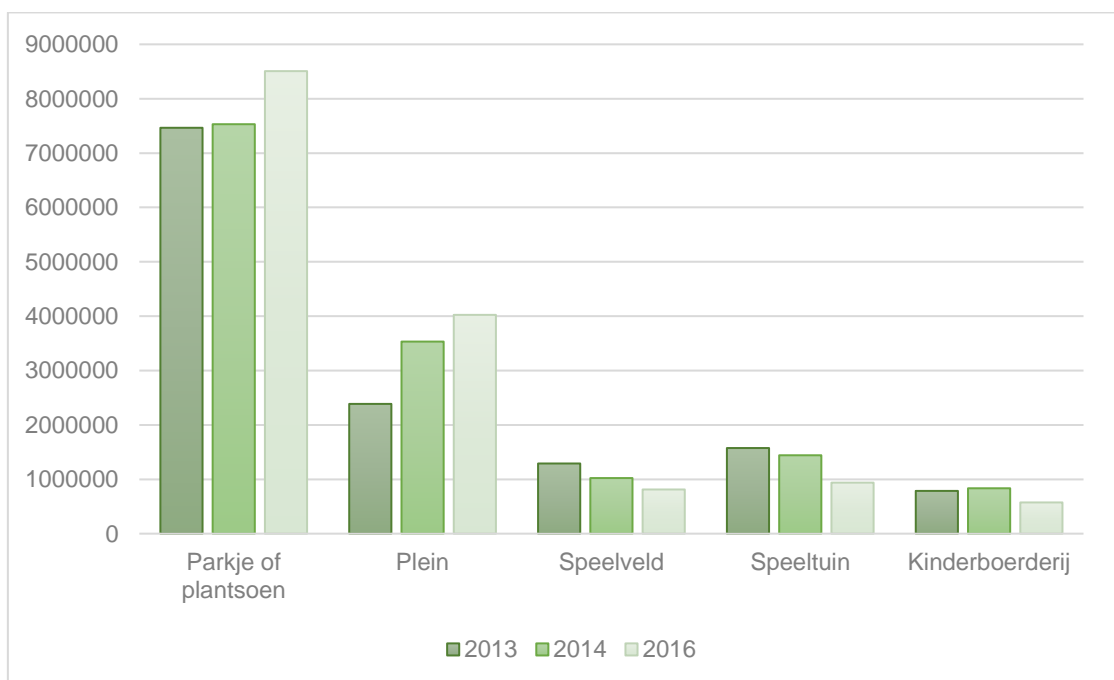
Figuur 4.1a Bezoekfrequentie van een parkje, plantsoen of ander soort groen in eigen buurt in (Vrijtijdsonderzoek 2013 en 2015)

Gegevens uit de Omnibusenquête (figuur 4.1b) geven de indruk dat er in 2014 sprake is van een tijdelijke lichte toename in het bezoek van diverse buurtvoorzieningen. De stippellijn geeft een significante toe- of afname aan. Net als bij de parken en de Zevenhuizerplas wordt de toename in 2014 gevolgd door een daling waardoor er per saldo weinig verschil is tussen 2013 en 2016.

Figuur 4.1b Bezoek aan een (groen)voorziening in de buurt (Omnibussenquête 2013, 2014, 2016)

Kijken we naar het geschatte aantal bezoeken per jaar dan lijkt er wel degelijke sprake van een lichte toename in het aantal bezoeken dat aan een parkje/plantsoen of een plein wordt gebracht. Degenen die deze voorzieningen bezoeken zijn deze dus gemiddeld vaker gaan bezoeken. Aan de andere kant is er een afname in het aantal bezoeken aan speelveldjes, speeltuinen en kinderboerderijen. In bijlage 1 zijn de geschatte bezoekaantallen in tabelvorm opgenomen

Figuur 4.1 c Bezoekaantallen (groen)voorzieningen in de buurt op jaarbasis (Omnibussenquête 2013, 2014, 2016)

4.2 Ontwikkeling in waardering van groenvoorzieningen in de buurt de afgelopen jaren

Hoe kijken Rotterdammers aan tegen het groen in hun eigen buurt? Is de tevredenheid hiermee de afgelopen jaren toe of afgenomen? In verschillende enquêtes zijn hierover vragen opgenomen. Kijkend naar de uitkomsten dan is het algemene beeld dat de tevredenheid met groen en buurtvoorzieningen stabiel is en mettertijd misschien zelfs iets is toegenomen.

Tussen 2008 en 2015 zijn hierover 6 keer vragen meegenomen in het Wijkprofiel. In de periode tot en met 2011 werd gevraagd naar tevredenheid met het buurtgroen. In 2013 en 2015 is gevraagd of men vindt dat er sprake is van voldoende groen in de buurt. In het aandeel Rotterdammers dat (zeer) tevreden is met het buurtgroen is een gunstige ontwikkeling te zien van een ruime 60% in 2008 tot een ruime 70% in 2011. Het gedeelte hiervan dat zeer tevreden is neemt tussen 2010 en 2011 zelfs toe van 11% tot 18%. In 2013 en 2015 vindt zo'n 80% van de Rotterdammers dat er (ruim) voldoende groen aanwezig is in hun buurt. Ook hierin is een behoorlijke toename zichtbaar in het aandeel dat vindt dat er ruim voldoende groen aanwezig is in de omgeving (van 21% in 2013 tot 29% in 2015).

Ook respondenten van de Gezondheidsenquête zijn in 2008 en 2012 vragen gesteld over hoe zij het groen in hun buurt beleven. De uitkomsten daarvan zijn opgenomen in tabel 4.2a. Deze cijfers bevestigen de eerdere bevindingen. Wel valt op dat onder 19-64 jarigen een kleine afname zichtbaar is in het percentage dat aangeeft het belangrijk te vinden om groen in de buurt te hebben. Wellicht dat de "lagere eisen" de grotere tevredenheid voor een deel verklaren.

Tabel 4.2a Rotterdammers over groen in de buurt (Gezondheidsenquête 2008, 2012)

	2008	2012
	% dat een voldoende geeft voor het groen in de buurt	
19-64 jarigen	64%	78%
65+	85%	87%
	% dat vindt dat er voldoende groen in de buurt is	
19-64 jarigen	49%	62%
65+	67%	76%
	% dat het belangrijk vindt dat er groen in de buurt is	
19-64 jarigen	94%	88%
65+	97%	95%

Tot slot hebben respondenten van de Omnibusenquête 2013, 2014 en 2016 rapportcijfers gegeven voor de verschillende (groen)voorzieningen in de buurt (tabel 4.2b). De uitkomsten daarvan laten zien dat men de voorzieningen gemiddeld genomen een voldoende geeft en dat deze cijfers redelijk constant zijn. De pleintjes en speelveldjes worden minder goed beoordeeld dan de parkjes/plantsoenen, de speeltuinen en de kinderboerderijen. Kinderboerderijen krijgen het hoogste rapportcijfer.

Tabel 4.2b Rapportcijfer naar (groen)voorzieningen in de buurt (Omnibusenquête 2013, 2014, 2016)

	2013	2014	2016
Parkje of plantsoen	7,0	7,0	7,2
Plein	6,4	6,5	6,7
Speelveld	6,8	6,5	6,7
Speeltuin	7,0	6,9	7,1
Kinderboerderij	7,4	7,4	7,6

Bijlage I Tabel met geschatte bezoekaantallen

Tabel 2.1 Geschatte bezoekersaantallen parken, de Zevenhuizerplas en(groen)voorzieningen in de buurt (Omnibussenquête 2013, 2014, 2016)

	2013	2014	2016
Kralingse Bos	2.562.027	2.375.047	3.391.836
Het Park	901.060	1.237.382	867.241
Museumpark	431.581	772.034	688.847
Vroesepark	353.463	483.962	383.870
Zuiderpark	1.077.792	1.391.612	1.717.996
Zevenhuizerplas	870.896	874.854	921.406
Parkje of plantsoen	7.465.264	7.531.100	8.507.555
Plein	2.386.456	3.532.655	4.024.162
Speelveld	1.290.488	1.022.436	812.486
Speeltuin	1.574.728	1.441.692	938.480
Kinderboerderij	786.204	834.524	574.039